Terrasvisie

Stadserf Enschede

concept

Gemeente Enschede

Het Oversticht

Colofon

titel
Terrasvisie
Centrum Enschede

opdrachtgever
Gemeente Enschede

opdrachtnemer
Het Oversticht i.s.m. Gemeente Enschede

Rik Onderdelinde
Moniek Otten
Wijnand Van Die
Ruben Potgieter

redactie
Miriam van Eunen

datum
oktober 2021

status
Concept

Inhoudsopgave

Inleiding 2

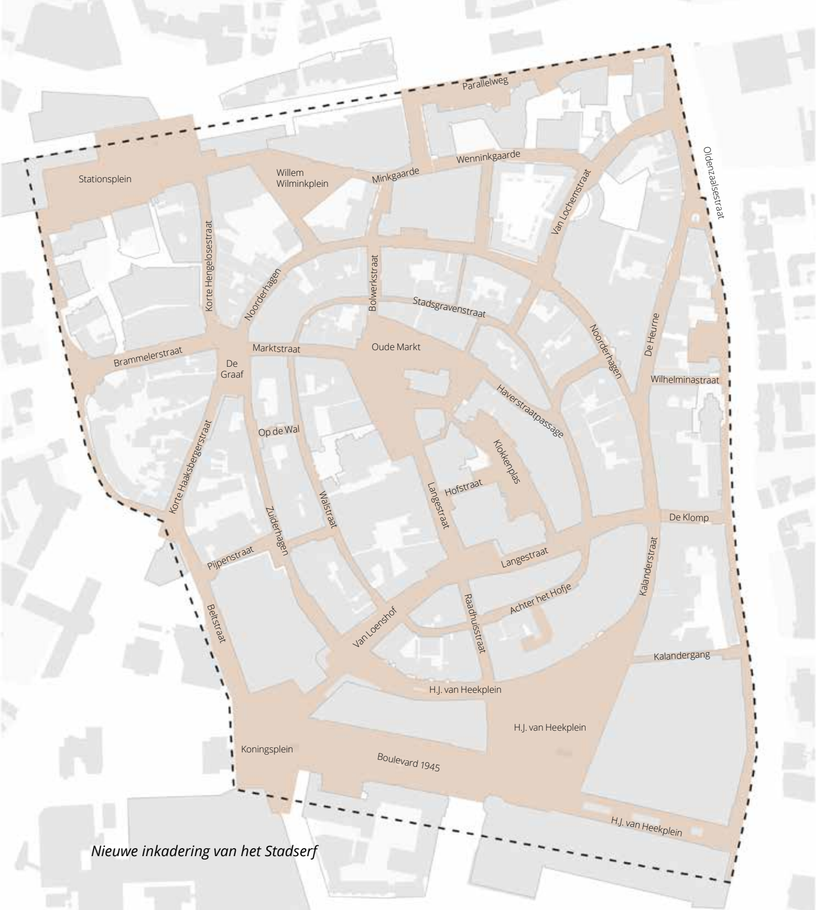
I. Visie binnenstad 5

2. Visie stadserf [LORS] 7

3. Terrasvisie - ambitie en doel 9

4. Terrasvisie - kwaliteitseisen II
4.1 Winterterras
4.2 Zomerterras
4.3 Gevelterras
4.4 Eilandterras
4.5 Algemeen

Bijlagen 24
1 Conclusie en gespreksverslagen voorgesprekken
2 Conclusie en input participatie bijeenkomst 23-08-2021

Nieuwe inkadering van het Stadserf

Inleiding

De binnenstad is van ons allemaal. Daar zoeken we vertier, mooie spullen, een eetgelegenheid of een ontmoeting. Gelijktijdig is het ook een woongebied en werkgebied. Dit betekent dat er veel wensen en belangen zijn en er vanuit veel invalshoeken gekeken moet worden als er een nieuwe terrasvisie wordt opgesteld.

Een verversing van het huidige terrassenbeleid is nodig om weer helderheid te krijgen in de spelregels. Dat is belangrijk om consequent te kunnen handhaven. Het huidige beleid uit 2003 is stilaan verouderd. De afgelopen jaren zijn er diverse afwijkingen en ontheffingen op gedaan (BKP,BP) waardoor het beleid niet helemaal meer duidelijk is. Ook heeft de recente ervaring met het COVID-19 noodbeleid nieuwe inzichten gegeven. Daarvan willen we de goede dingen meenemen naar de toekomst.

Waar mogen welke terrassen komen? En hoe zien deze er dan uit? Iedereen heeft zo zijn eigen wensen en voorkeuren. Kortom, dit zijn vragen die niet alleen vanuit het stadskantoor beantwoord kunnen worden. Een gemeenschappelijk gedragen visie van waarde kan alleen ontstaan als deze voortkomt uit een dialoog met al de belanghebbenden: de ondernemers, eigenaren en inwoners van de (binnen)stad. Daarom is bij het maken van deze terrasvisie hun hulp ingeroepen.

Vanaf juni 2021 zijn er met verschillende belanghebbenden één op één gesprekken gevoerd. Daarbij is geïnventariseerd wat de wensen en voorkeuren zijn per belangengroep. In totaal hebben er 5 sessies plaatsgevonden en zijn er aanvullende mail- en contactmomenten geweest. De verslagen hiervan zijn als Bijlage 1 toegevoegd. Het resultaat heeft inzicht gegeven in een zeer uiteenlopend beeld van wensen en voorkeuren.

Op 23 augustus is een collectieve participatiebijeenkomst gehouden. Hierbij zijn alle voornoemde belangengroepen, gezamenlijk uitgenodigd om in beeld en woord de eigen voorkeuren aan te geven. Maar ook om te luisteren naar de meningen en wensen van anderen. Deze resultaten zijn als Bijlage 2 toegevoegd.

De informatie die is opgehaald geeft een goed beeld van de verschillende wensen met overeenkomsten en tegenstrijdigheden. Dat betekent dat er nooit volledig aan ieders wensen beantwoord kan worden. Nadat de informatie was opgehaald, is deze getoetst aan de ambitie die de gemeente heeft voor de binnenstad. Bij tegenstrijdigheden zijn antwoorden gezocht en voorgesteld in de 'Aanzet voor de terrasvisie'. Deze is toegezonden aan alle binnenstadspartners belanghebbenden en op 16 en 22 september besproken in het Binnenstadsoverleg en een aanvullende bijeenkomst. De 'Aanzet voor terrasvisie' is hier toegevoegd als Bijlage 3.

Het commentaar op de aanzet is verwerkt tot een eerste conceptversie van de terrasvisie, die is gedeeld binnen de gemeentelijke organisatie, met alle binnenstadspartners en belanghebbenden. Ook is deze conceptversie Besproken in het binnenstadsoverleg van 14 oktober, waarna de laatste aanpassingen zijn verwerkt tot de visie die nu voorligt.

Met inzicht in de procesgang en alle relevante informatie heeft het college van B & W uiteindelijk een besluit genomen om de terrasvisie aan te nemen met als gevolg dat het beleid hierop wordt aangepast.

Deze visie heeft betrekking op het Stadserf, de publieke ruimte. De begrenzing van de openbare ruimte van het Stadserf is te zien is op de afbeelding hiernaast ('Nieuwe inkadering van het Stadserf') en volgt de Leidraad Openbare Ruimte Stadserf.

leeswijzer

In het eerste hoofdstuk is de visie van de binnenstad opgenomen. Hierin wordt beschreven wat Enschede wil uitstralen. Deze visie is het toetsingskader van alle ruimtelijke ingrepen in de binnenstad.
Parallel aan de totstandkoming van de terrasvisie wordt er gewerkt aan de visie op het Stadserf. Deze wordt in het tweede hoofdstuk toegelicht. De terrasvisie -- wat gaat over de ruimtelijke inrichting van delen van het Stadserf -- kan gezien worden als een uitwerking van de visie op het Stadserf. De bedoeling is dat eenzelfde benaderingswijze wordt gehanteerd.

In het derde hoofdstuk wordt toegelicht wat we beogen met de terrasvisie. Hierin wordt het gewenste eindresultaat beschreven waar we in Enschede naar streven.

Het vierde en laatste hoofdstuk onderbouwt de gezamenlijk gemaakte keuzes voor de kwaliteitseisen die we stellen aan de terrassen. Hierin wordt beschreven op welke plekken van het Stadserf we welk soort terrassen willen zien.

De binnenstad is van ons allemaal

vervolgstappen

Met de vaststelling van de terrasvisie door het college van B & W is het noodzakelijk dat het relevante beleid hierop wordt aangepast. Dit betekent dat een aanpassing van het bestemmingsplan en de Verordening Kwaliteit Leefomgeving nodig is, alsook de ontwikkeling van een nieuw beeldkwaliteitsplan. Parallel aan de terrasvisie worden de Leidraad Openbare Ruimte Stadserf en het actieprogramma 'Herstel na Corona' ontwikkeld.

Hoe willen we ons als binnenstad ontwikkelen?

Actieprogramma Herstel na Corona

Uitvoeringsacties die de komende 2 jaar worden uitgevoerd om de binnenstad vitaal te houden.

Hoe richten we de openbare ruimte op het Stadserf in?

Leidraad Openbare Ruimte Stadserf

Integrale visie op de inrichting van de openbare ruimte van het stadserf

Hoe gaan we om met onze terrassen, welke kwaliteit streven we na?

Terrasvisie

Nieuw kader voor de terrassen en grondslag voor subsidie.

Vaststelling door gemeenteraad

Q4 2021

1. Wijziging bestemmingsplan

Legt omvang en bouwmogelijkheden voor terrassen vast.

Zienswijzen + beroep

Vaststelling door gemeenteraad

Q2 2022

2. Nieuw beeldkwaliteitplan

Geeft richtlijnen voor kwaliteit, materialisering, meubilair, overkappingen, etc.

Mogelijkheid tot inspraak

Vaststelling door gemeenteraad

Q2 2022

3. Aanpassing Verordening Kwaliteit Leefomgeving

Waaronder 'Nadere regels terrassen bij horecabedrijven'. Biedt ruimte om te sturen op reclame-uitingen, plantenbakken, aankleding.

Mogelijkheid tot inspraak

Vaststelling door gemeenteraad

Q2 2022

Ondernemende kennisstad

Creatieve stad

Bruisende stad

Groene leefstad

“Enschede is een technologische, innovatieve en creatieve stad waar het door de menselijke maat en Enschedese mentaliteit fijn ondernemen, studeren, recreëren en wonen is.”

I. Visie binnenstad

De Citymarketingsvisie geeft aan welke richting we met de stad Enschede uit willen. Daarbij wordt het DNA van Enschede ingezet als uitgangspunt. Het rijke textielverleden krijgt daarbij als vanzelfsprekendheid een prominente plek.
Op verschillende plekken in het centrum is het cultuurhistorisch erfgoed uit de industriële revolutie van Enschede nog goed zichtbaar. Enkele voorbeelden zijn de voormalige textielfabrieken met nieuwe functies, stadsparken en de prachtige stedenbouwkundige structuur. De krachten en de mentaliteit waaruit de bloeiende textielindustrie is ontstaan, is nog steeds verankerd in het DNA van Enschede. Dit is iets om trots op te zijn en is daarom als vertrekpunt gekozen in de merkwaarden en de daaruit voortvloeiende pijlers die hieronder beschreven staan.

De merkwaarden van Enschede zijn ondernemend, betrokken, veerkrachtig en no-nonsense. Door het versterken van deze unieke eigenschappen kunnen we de stad een sterkere waarde geven. Door alle ontwikkelingen te toetsen aan de volgende vier pijlers kunnen we hier naartoe groeien:

Pijler 1
Ondernemende kennisstad - de ontwikkeling versterkt de kweekvijver voor innovatieve technologische toepassingen.

Pijler 2
Creatieve stad - creatief ondernemen, kennis en cultuur wordt versterkt.

Pijler 3
Bruisende stad - de gastvrijheid en het compacte aanbod horeca, evenementen, cultuur en winkels wordt versterkt en het vrijetijdsaanbod wordt vervolledigd.

Pijler 4
Groene leefstad - de klimaatbestendige, duurzame leefomgeving wordt versterkt als brug tussen de groene stedelijke omgeving en het buitengebied.

Enschede is een belangrijke stad in het oosten van Nederland en de eerste grote stad aan de westgrens van Duitsland. Het is een technologisch innovatieve en creatieve stad. Door de menselijke maat en de Twentse/Enschedese mentaliteit is het hier fijn ondernemen, studeren, recreëren en wonen. De combinatie van een goed winkelaanbod en een nauwe verbinding met het buitengebied heeft een grote aantrekkingskracht voor bewoners, studenten, werknemers, toeristen, als ook bezoekers uit de regio en Duitsland.

De binnenstad is een gemêleerde biotoop waarin alle gebruikers zich thuis voelen en midden- en kleinbedrijf zich graag vestigt. Van oudsher is de binnenstad ontstaan door een organische groei, waarin veerkracht en adaptiviteit een belangrijke rol speelden. Ook in de toekomst zullen deze factoren nodig zijn voor een vitale binnenstad. Het is daarom belangrijk om een goede balans te treffen tussen ruimtelijke kwaliteit en voldoende ruimte om te ondernemen, ontmoeten en beleven. Passende functies combineren met aantrekkelijke uitstraling is daarbij een belangrijk streven.

Dit betekent voor de terrasvisie:
- creatief ondernemen krijgt ruimte;
- cultuur krijgt ruimte op het Stadserf;
- gastvrijheid, variatie en een compleet stadscentrum-aanbod wordt nagestreefd;
- cultuurhistorisch erfgoed wordt versterkt;
- duurzame groene initiatieven worden omarmd.

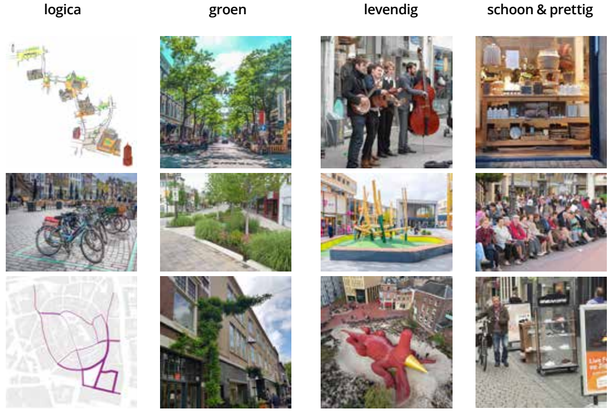

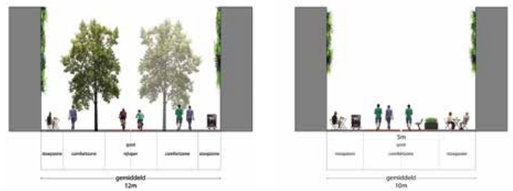
Situate Stadserf Oktober 2021, definitieve kaart volgt in LORS

	plein / stadsruimte	verblijf
	aanloopstraat	stromen
	ontdekstraat	verblijf
	steeg	stromen
	woonstraat	stromen

Kaart Stadserf

LORS thema

Straatprofielen

2. Visie stadserf [LORS]

De Leidraad Openbare Ruimte Stadserf [LORS] brengt de ambitie van het Stadserf in beeld en fungeert als uitgangspunt voor wijziging van beleid of initiatieven in dit gebied. De ontwikkeling van deze leidraad loopt parallel aan de terrasvisie en wordt na verwachting eind 2021 vastgesteld door B&W. De ruimtelijke uitgangspunten vormen de basis voor de mogelijkheden voor het plaatsen van terrassen.

Metaforisch gezien is het Stadserf de huiskamer van de stad, waarin plaats is voor de gehele familie én visite. De gebruikers kunnen ontspannen, eten, dansen en feesten, maar ook hun rust vinden. Voor de inrichting van dit gebied zijn vier richtlijnen geformuleerd: logica, groen, levendig, en schoon & prettig.

Logica (of leesbaarheid) van het Stadserf
De leesbaarheid van het stadserf is door de historische ontwikkeling bepaald. De stad kent een heldere opzet die functioneel verkleurt van rustig naar druk van “stromen” naar “verblijven”. Daar worden de straten op ingericht. Overal wordt gefietst tot 10 km/uur; snelroutes worden om het Stadserf heen geleid.

Groen Stadserf
Vergroenen van het Stadserf betekent meer bomen planten waar dit mogelijk is. Meer laag groen toevoegen en eigenaren/ondernemers (met name van de plinten) stimuleren meer groen in het straatbeeld toe te passen.

Levendig Stadserf
Verschil aanbrengen tussen rustige en uitbundige plekken, waar bijpassende evenementen plaatsvinden. Meer speelmogelijkheden en ruimte voor kunst creëren.

Schoon & prettig Stadserf
Aandacht hebben voor de menselijke maat in de architectuur en zuinig zijn op het historisch decor van de waardevolle oude panden. Er worden meer openbare zitplekken opgenomen, zodat je ook zonder consumeren fijn kunt verblijven. Afval en reclame krijgen extra aandacht, zodat beter gehandhaafd kan worden wanneer het uit de hand loopt.

Deze richtlijnen worden geprojecteerd op een nieuwe inkadering van het Stadserf. Hierin wordt onderscheid gemaakt in pleinen en vier soorten straten.

- Pleinen worden voorzien van een thema. Bijvoorbeeld het stationsplein moet je welkom heten, verblijf stimuleren en krijgt een groen karakter.
- Aanloopstraten faciliteren met name in de toegang en doorstroming van de fietser.
- Ontdekstraten faciliteren de verblijfskwaliteit voor de voetganger.
- Stegen vormen de verbindingen tussen pleinen en overige straten en bieden weinig ruimte voor extra programma.
- Woonstraten worden gefaciliteerd met een prettig stedelijk woonklimaat, waar ook de auto een plek krijgt.

Dit betekent voor de terrasvisie:

- de terrassen dragen bij aan de vier geformuleerde richtlijnen;
- de terrasvisie geldt voor de nieuwe inkadering van het Stadserf;
- overal op het Stadserf mag een gevelterras, mits gekoppeld aan een horecavergunning;
- op een plein is het mogelijke terrastype afhankelijk van het thema van het plein;
- de afmeting en plaats van de terrassen zijn afhankelijk van de functie van de openbare ruimte en het bijbehorende straatprofiel;
- de aankleding van een terras houdt rekening met de gewenste sfeer van de straat of plein.

Terrassen dragen bij aan de sfeer in de stad

3. Terrasvisie - ambitie en doel

Een terras een extensie van een horecagelegenheid, waar men in de open lucht gebruik kan maken van de aangeboden service. Een terras wordt voornamelijk gebruikt bij mooi weer. Terrassen zijn geliefd omdat men daar vanuit de luie stoel naar het voorbijtrekkende stadsleven kan kijken.

De openbare ruimte is van ons allemaal. Deze ruimte wordt georganiseerd vanuit de gemeente, die verantwoordelijk is voor de kwaliteit en de veiligheid van de openbare ruimte. Ten behoeve van de levendigheid van de stad, is het toegestaan voor horecaondernemers om een deel van de openbare ruimte te gebruiken voor het plaatsen van een terras. Het doel is sturen op kwaliteit waardoor het voor alle ondernemers zinvol is om te investeren en te herstellen van de beperkingen die zijn ontstaan in Corona tijd. Kwaliteit is de duurzame manier naar herstel. Een ambitie die gelijk is voor elke ondernemer zodat het centrum de concurrentie aan kan blijven gaan in de regio. Het bestendigen en versterken van een kwalitatief, compleet en aantrekkelijk aanbod.

De terrasvisie geldt voor het hele Stadserf en heeft tot doel...

...de kwalitatieve uitstraling van terrassen bevorderen;
Streef hierbij naar een typisch Enschedees terras. Dit betekent: gastvrij, behaaglijk, veel diversiteit en hoge mate van toegankelijk. Een terras van goede kwaliteit inspireert de buren en werkt aanstekelijk. Het geeft de vertrouwde knusheid van een dorp maar is toch een stad.

...de ruimtelijke afstemming tussen verschillende gebruikers bevorderen;
Stem de situering van terrassen af met de ruimte die nodig is voor winkelend publiek, mindervaliden [miva], wegwerkzaamheden, bereikbaarheid van hulpdiensten en (centrum)activiteiten zoals evenementen. Denk hierbij aan doorstroming en toegankelijkheid.

...terrassen een bepaalde vorm van uniformiteit (in bijv. constructies) geven;
Anticipeer bij toepassing van constructies op de techniek van de toekomst. Leg daarbij zorgvuldig vast waar eenheid wordt gezocht en waar verscheidenheid.

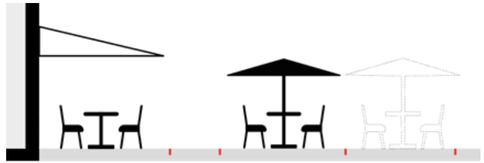
...een goed stedelijk klimaat en belevingswaarde bevorderen;
Geef op de terrassen voldoende ruimte aan evenementen, deze maken de stad bruisend. Sfeer, beleving, reuring maken de stad gezellig en aantrekkelijk. Biedt tegelijkertijd ook plek voor rust en verstilling. Betrek de cultuursector.

...horecagebieden dusdanig aantrekkelijk maken waardoor de verblijfsduur en bestedingen voor horeca en retail worden verhoogd;
Anticipeer op toekomstige regelgeving, zoals het rookbeleid.

...de duurzaamheidsambitie zichtbaar maken;
Streef naar een CO_2-neutraal terras. Voeg meer groen toe ter bevordering van hittestressbestendigheid.

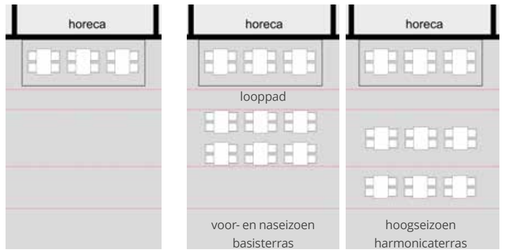
...duidelijke, concrete en uitvoerbare terrasregels vaststellen die eenvoudig zijn te handhaven.
Handhaaf regelmatig, dit komt dit ten goede aan het ondernemersklimaat en de onderlinge relaties.

Uitgangspunten bij deze ambities zijn:
- monumenten en karakteristieke panden worden niet verhuld, maar de kenmerkende kwaliteit van de Enschedese architectuur wordt optimaal geëtaleerd ;
- terrassen zijn volwaardig, schoon en veilig;
- stel eenduidige regels op als basis en lever maatwerk waar dat nodig is.

Winterterras

Zomerterras

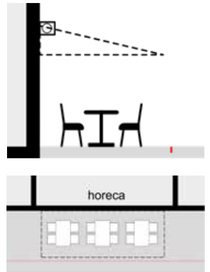

- Volgens vastgestelde spelregels mag een vaste overkapping bevestigd worden aan een horecapand op de Oude Markt.
- Zijden zijn in de zomer open.
- Zijden mogen in de winter dicht worden gemaakt.

- Seizoenuitbreiding van terras op de Oude Markt gescheiden door een looppad.
- Voor- en naseizoen basisterras.
- Hoogseizoen harmonicaterras.
- In de winter volledig opgeruimd.

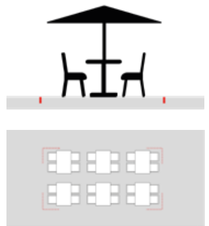
Oude markt

Stadserf

Gevelterras

- Alle terrassen aan een horecapand zijn gevelterrassen.
- Inklapbare luifels zijn toegestaan, maar vereisen maatwerk bij monumenten en karakteristieke panden.
- Diepte is afhankelijk van de openbare ruimte.
- Voor-, hoog- en naseizoen basisterras.
- In de winter mogelijkheid van terras, dat na sluitingstijd volledig is opgeruimd.

Eilandterras

- Terras vrij in de ruimte; omgeven door voldoende vrije openbare ruimte.
- Grootte is afhankelijk van de openbare ruimte.
- Afscheiding mogelijk volgens spelregels afhankelijk van de locatie.
- In de winter volledig opgeruimd.

Stadserf

4. Terrasvisie - kwaliteitseisen

Deze terrasvisie geeft per terrastype de kwaliteitseisen aan. Hierin zijn de basis principes opgenomen die bepalend zijn voor de uitstraling van een terras. Detailuitwerking van deze visie in een beeldkwaliteitsplan (BKP) en vastlegging van beleid in het bestemmingsplan (BP) en de verordening kwaliteit leefomgeving (VKL) vinden opvolgend plaats. Deze verdere uitwerkingen worden in eenzelfde participatieve werkvorm ontwikkeld als de terrasvisie. Dit kan betekenen dat er voor enkele ondernemers een afwijking kan komen ten aanzien van de huidige regels. In die gevallen zal overgangsrecht worden toegepast; deze geeft aan dat:

- een bestaande legale situatie mag worden gehandhaafd;
- een nieuw terras dient te voldoen aan de nieuwe terrasvisie;
- een bestaande illegale situatie moet gaan voldoen aan de nieuwe terrasvisie.

Op het Stadserf zijn vier verschillende soorten terrassen te onderscheiden: gevelterras, winterterras, zomerterras en eilandterras. Alle terrassen aan een horecapand zijn gevelterrassen. Een winterterras is een gevelterras met een permanent karakter. Een zomerterras is de seizoensuitbreiding van een winterterras. Een eilandterras is gescheiden van een horecapand door functionele openbare ruimte, zoals bijvoorbeeld een looppad.

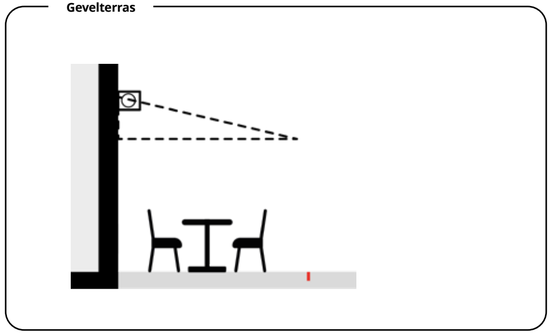
Waar de verschillende terrastypes mogen worden toegepast heeft te maken met de locatie op het Stadserf, de beschikbare openbare ruimte en de mogelijke cultuurhistorische waarde van het betreffende pand. Randvoorwaarden hiertoe worden bepaald door de LORS, de terrasvisie, alsook het Actieprogramma Binnenstad.

De positionering en kwaliteitseisen per terrastype zijn generiek en worden verder uitgewerkt in respectievelijk het BP en het BKP. In het BKP zal een kaart worden opgenomen -- de Terraskaart -- waarop uitzonderingen worden gemarkeerd die buiten de generieke kwaliteitseisen vallen en moeten worden voorzien van maatwerk. Dit zullen monumenten en karakteristieke panden zijn, maar ook gevallen die voortkomen uit de thematisering van straten en pleinen zoals beschreven door de LORS.

Historisch beeld van de Langestraat waarin de menselijke maat zichtbaar is: panden zijn individueel te herkennen en de terrassen zijn dienstbaar aan het brede gebruik van het erf.

4.1 Gevelterras

Een gevelterras is direct (of zo direct mogelijk) tegen de buitengevel van een horecabedrijf geplaatst.

De breedte van het terras is gelijk aan de gevelbreedte van het horecapand.
In uitzonderlijke situaties kan het terras breder zijn. Dit is afhankelijk van de plaats op het Stadserf en de functie van de belendende percelen. Uitsluitend in overleg en met instemming van het bevoegd gezag, kan hier aanspraak op worden gemaakt. Bij instemming wordt dit op de Terraskaart aangemerkt. De randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

De diepte is afhankelijk van de plaats op het Stadserf en wordt herkenbaar opgenomen in het straatprofiel.
In een Aanloopstraat wordt bijvoorbeeld een ruimtezonering voor fietsers (rijloper) en voetgangers (comfortzone) opgenomen en is de wens bomen op te nemen in het straatprofiel. De resterende stoepzone is in dit profiel ondergeschikt en kan voor terrassen worden gebruikt. Afhankelijk van de straatbreedte zijn de terrassen in een Aanloopstraat minder diep dan in bijvoorbeeld een Ontdekstraat, waar alleen ruimte voor voetgangers (comfortzone) wordt opgenomen. Stegen vervullen een belangrijke doorstroomfunctie, maar hebben een beperkte straatbreedte. Omdat terrassen de doorstroomfunctie te veel zouden hinderen, mogen ze niet worden toegepast in Stegen. Voor bestaande gevallen zal overgangsrecht worden toegepast. De randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

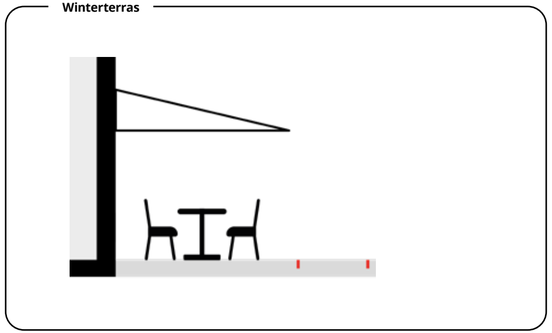
Voorkanten en zijkant worden niet afgescheiden.
Openheid en zichtbaarheid van terrassen dragen bij aan het gastvrije karakter van een Enschedees terras. Bij gemengde functies is de zichtbaarheid van de aangrenzende ondernemers net zo belangrijk als het comfort voor de klant op het terras. Om klanten comfort en beschutting te bieden kan gebruik gemaakt worden van aankleding; hierbij geniet duurzaam groen de voorkeur. Een duidelijke definitie met voorwaarden en goede voorbeelden van een dergelijke afscheiding, zal onderdeel zijn van het nader uit te werken BKP. Een afscheiding dient verplaatsbaar te zijn en mag niet nagelvast bevestigd worden aan de grond of het pand.

In het voor-, hoog- en naseizoen een basisterras en uitstalling in de winter.
Bij mooi weer wordt de stad verlevendigd door de aanwezigheid van terrassen. Doordat het begin van seizoenen van jaar tot jaar kan verschillen, zijn geen exacte tijdsvakken voor gebruik aan te geven. Afhankelijk van de weersomstandigheden kan het moment van opstellen of verwijderen van het terras door de ondernemers zelf onderling vastgesteld worden. Uitgangspunt hierbij is dat dit gelijktijdig gebeurt. In de winter is het mogelijk tafels als uitstalling te laten staan; onder voorwaarde dat deze na sluitingstijd volledig is opgeruimd. Dit voorkomt een trieste aanblik van een leeg terras bij slecht weer en verrommeling. Deze randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

Luifels zijn inklapbaar.
Gevelterrassen mogen voorzien worden van luifels. Om zowel ruimte als flexibiliteit op het Stadserf te houden moeten de luifels kunnen worden ingeklapt. Dit garandeert bereikbaarheid voor zowel nooddiensten als bevoorrading. Daarnaast zorgen ingeklapte luifels voor meer daglicht in interieur tijdens donkere dagen en wordt de levensduur van de luifels verlengd. De randvoorwaarden voor de afmeting van luifels worden opgenomen in het BP en voor de verschijningsvorm in het BKP.

Eigen kleur- en materialen op terrassen geven eigenheid en kleuring aan de stad.
Om eigenheid, uniciteit en originaliteit te stimuleren wordt er vrijheid gegeven in de bepaling van kleuren en materialen van de terrasinrichting. Om een bepaalde basiskwaliteit te halen zullen spelregels worden opgesteld. Hierin worden bijvoorbeeld een palet van beeldbepalend basiskleuren opgenomen en eisen voor gebruik van kwalitatief goede en duurzame materialen. De thematisering uit de LORS kan bepalend zijn welke mate van uniformiteit gewenst is. De spelregels zullen nader worden uitgewerkt in het BKP.

4.2 Winterterras

De winterterrassen op de Oude Markt vormen een bijzonder type gevelterras. Het winterterras is een halfgesloten buitenruimte, die tijdens donkere en gure dagen beschutting biedt voor bijvoorbeeld rokers. Het winterterras heeft een permanent karakter. Dit is in overeenstemming met het huidige beleid.
De Oude Markt is een horecaplein dat zich kenmerkt door publieke evenementen, plek voor ontmoeting en aanwezigheid van avondhoreca. Om goed te kunnen functioneren is het noodzakelijk om een balans te waarborgen tussen de vrije ruimte rondom de kerk en de ruimte met terrassen en lindebomen. Het plein bestaat uit gevelwanden van voornamelijk horecapanden (met incidenteel andere culturele functie) rondom een groot openbaar plein, met daarop een vrijstaande kerk. Als gevolg worden de horecaondernemingen vanaf de voorzijde beleefd en benaderd, en niet vanaf de zijkant zoals in een straat of een plein waarvan het midden voorzien is van groen (e.g. Wilminkplein). Hierdoor wordt het ruimtebeslag van het winterterras niet als obstakel ervaren door passanten of aangrenzende ondernemers en verschilt deze situatie essentieel van andere plekken op het Stadserf. Monumenten en in het BP als karakteristiek aangeduide panden komen niet in aanmerking voor een winterterras, omdat deze de kenmerkende kwaliteit van de Enschedese architectuur bezitten die we zichtbaar willen houden.

De breedte van het winterterras is kleiner of gelijk aan de gevelbreedte van het horecapand.
Afhankelijk van de gevelindeling en aangrenzende ontsluitingen voor bovenwoningen wordt een passende breedtemaat gekozen. In overleg en met instemming van het bevoegd gezag kan een aanvraag worden ingediend. De randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

De huidige diepte wordt gehandhaafd.
In de bestrating van het Stadserf is met belijning een vaste maat tussen de 4 en 5 meter aangegeven voor de winterterrassen. Afhankelijk van de straatbreedte kan op enkele nader te bepalen plekken worden overwogen de diepte aan te passen.

Dit betreft maatwerk en de betreffende locatie zal worden aangemerkt op de Terraskaart. De randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

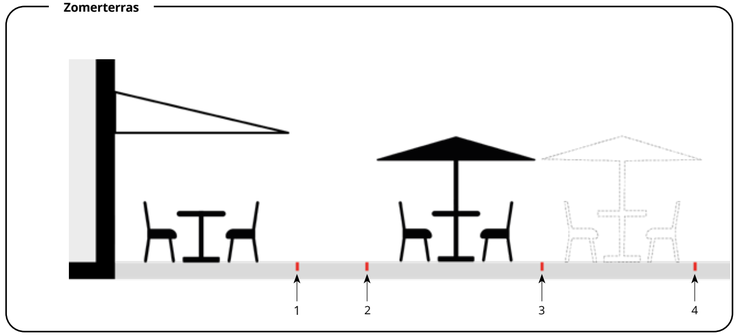
Voorkanten en zijkant mogen in de wintersituatie worden afgesloten en worden in de zomersituatie open gehouden.
Openheid en zichtbaarheid van terrassen dragen bij aan het gastvrije karakter van een Enschedees terras. Daarom willen we in de zomer de voor- en zijkanten van het winterterras zo veel mogelijk open houden. Met betrekking tot de zijkanten zijn plekken denkbaar waarbij hiervan afgeweken kan worden; bijvoorbeeld vanwege functionaliteit of weersomstandigheden. Dit betreft maatwerk en de betreffende locatie zal worden aangemerkt op de Terraskaart. In de wintersituatie mogen de winterterrassen aan de voor- en zijkanten worden afgesloten. Daarbij geldt transparantie en een open uitstraling als voorwaarde en is enige vorm van uniformiteit gewenst. Het huidige rookbeleid verplicht de voorzijde in de winter (half) open te houden. Wijziging van dit beleid kan gevolgen hebben voor het functionele gebruik van het terras in de winter. Dit zal meegenomen worden in de uitgangspunten bij de nadere uitwerking in het BKP.

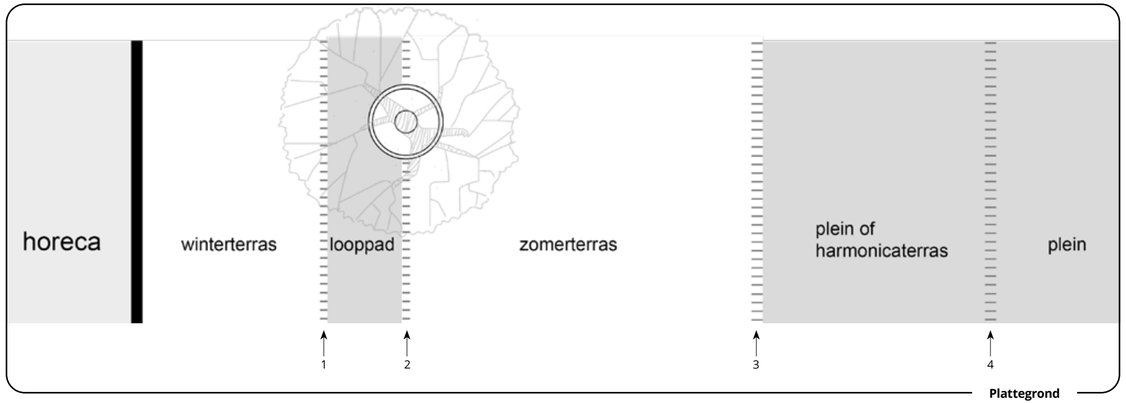
Opstelling het hele jaar mogelijk.
Omdat dit type terras het hele jaar mag blijven staan, worden extra hoge eisen gesteld aan de verschijningsvorm van het winterterras. Deze randvoorwaarden worden opgenomen in het BKP.

Onder voorwaarden mag een permanente luifel worden toegepast.
Mits het passend is bij de architectuur van de gevel, mag volgens vastgestelde spelregels een vaste overkapping bevestigd worden aan het pand. Enige vorm van uniformiteit is hierbij gewenst. Om de kenmerkende kwaliteit van de Enschedese architectuur zichtbaar te houden, is dit niet mogelijk bij monumenten of karakteristieke panden. Randvoorwaarden worden verder uitgewerkt in het BKP en het BP.

Eigen kleur- en materialen op terrassen geven eigenheid en kleuring aan de stad.
Om eigenheid, uniciteit en originaliteit te stimuleren wordt er vrijheid gegeven in de bepaling van kleuren en materialen van de terrasinrichting. Om een bepaalde

basiskwaliteit te halen zullen spelregels worden opgesteld. Hierin worden bijvoorbeeld een palet van beeldbepalend basiskleuren opgenomen en eisen voor gebruik van kwalitatief goede en duurzame materialen. De thematisering uit de LORS kan bepalend zijn welke mate van uniformiteit gewenst is. De spelregels zullen nader worden uitgewerkt in het BKP.

4.3 Zomerterras

Een zomerterras is een seizoensuitbreiding van een winterterras en komt alleen op de Oude Markt voor.

De breedte van het zomerterras is gelijk aan de gevelbreedte van het horecapand.
In uitzonderlijke situaties kan het terras breder zijn. Dit is afhankelijk van de plaats op de Oude Markt en de functie van de belendende panden. Uitsluitend in overleg en met instemming van het bevoegd gezag kan hiervan gebruik worden gemaakt. Bij overeenstemming wordt dit op de Terraskaart aangemerkt. De randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

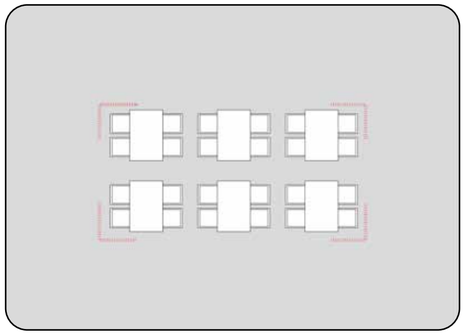
De looppaden tussen het zomer- en winterterras worden aangehouden.
De breedte van de huidige looppaden wordt behouden. Deze randvoorwaarde wordt opgenomen in het BP.

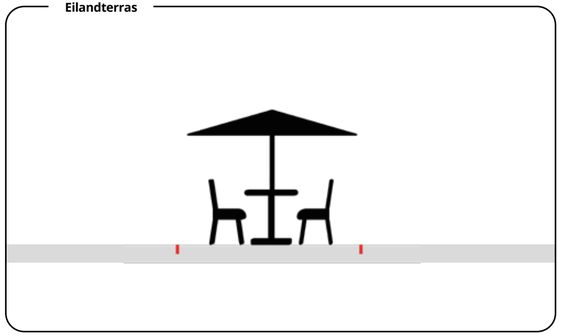
De diepte van het zomerterras varieert per seizoen, de dieptes worden herkenbaar opgenomen in het straatprofiel.
Drukte, gezelligheid en reuring is welkom op de Oude Markt. Daarvoor mag er in het voor- en naseizoen een basis terras worden opgesteld. De afmeting is hiervan te herkenning in de belijning van de bestrating. Om in de zomervakantie de drukte en gezelligheid een impuls te geven, mag het zomerterras in het hoogseizoen worden vergroot tot een zogenoemd harmonicaterras: hetzelfde aantal tafels en stoelen komen dan in een ruimere opstelling te staan. Ook voor deze opstelling is een belijning te herkennen in de bestrating. Bij evenementen wordt het harmonicaterras eenvoudig terug te gebracht tot het basisterras zodat het evenement en de verkeerscirculatie voldoende ruimte hebben. Bij grotere evenementen kan ook gevraagd worden het basisterras kleiner te maken. Het zomerterras is seizoensgebonden, wat betekent dat deze in de wintermaanden volledig is opgeruimd. De randvoorwaarden worden opgenomen in het BP en de VKL.

Voorkanten en zijkanten worden niet afgescheiden.
Openheid en zichtbaarheid van terrassen dragen bij aan het gastvrije karakter van een Enschedees terras. Waar bij uitzondering een afscheiding wenselijk is, vanwege functionaliteit of weersomstandigheden, gaat dit uitsluitend in overleg en met instemming van het bevoegd gezag. Bij overeenstemming wordt deze locatie op de Terraskaart aangemerkt. Vastgestelde spelregels worden verder uitgewerkt in de VKL.

Als zonnewering mogen verankerde parasols worden geplaatst.
Om veiligheid en comfort te bieden mogen parasols worden geplaatst. Door verankering in de bestrating wordt veiligheid geboden bij harde wind. De randvoorwaarden voor de parasols en hun verankering worden opgenomen in de VKL.

Eigen kleur- en materialen op terrassen geven eigenheid en kleuring aan de stad.
Om eigenheid, uniciteit en originaliteit te stimuleren wordt er vrijheid gegeven in de bepaling van kleuren en materialen van de terrasinrichting. Om een bepaalde basiskwaliteit te halen zullen spelregels worden opgesteld. Hierin worden bijvoorbeeld een palet van beeldbepalend basiskleuren opgenomen en eisen voor gebruik van kwalitatief goede en duurzame materialen. De thematisering uit de LORS kan bepalend zijn welke mate van uniformiteit gewenst is. De spelregels zullen nader worden uitgewerkt in het BKP.

4.4 Eilandterras

Een eilandterras is gescheiden van een horecapand door bijvoorbeeld een looppad, fietspad of rijweg. Dit type terras is uitsluitend mogelijk op grote open plekken; zoals Pleinen, Stadsruimten of brede Ontdek- of Aanloopstraten.

Opstelling het hele jaar mogelijk.
Hoewel ze het hele jaar door zijn toegestaan, dienen de terassen en eventueel bijkomende afscheidingen mobiel en demontabel te zijn, zodat ze geen hindernis vormen bij grote evenementen. Deze randvoorwaarden worden opgenomen in het BP.

Er zit tenminste 3,6 meter vrije ruimte om een eilandterras.
Om ruimtelijk als een eiland te functioneren, maar ook om de verkeerscirculaite van de openbare ruimte niet te belemmeren wordt een veiligheidsmaat van 3,6 meter aangehouden als vrije ruimte rondom het terras. Deze randvoorwaarde worden opgenomen in het BP.

De afmeting van een eilandterras varieert per locatie, de breedte/diepte wordt herkenbaar opgenomen in de bestrating.
Waar de ruimte het toelaat, zijn aantrekkelijke en verrassende plekken op het Stadserf geschikt voor eilandterrassen. Deze plekken krijgen een belijning in de bestrating en worden aangemerkt op de Terraskaart. Deze randvoorwaarden worden opgenomen in de LORS en het BP.

De zijkanten mogen ten dele worden afgescheiden, overkapping is op sommige plekken mogelijk.
Openheid en zichtbaarheid dragen bij aan het gastvrije karakter van een Enschedees terras. Een eilandterras is alzijdig te benaderen en dus is het belangrijk dat de uitstraling ook van alle zijden kwalitatief op orde is. Afhankelijk van het type straat, mogen de korte zijden en de hoeken worden afgebakend om het terras enige vorm van geborgenheid te geven. De uitstraling, kleur en materialisering van de afscheiding kunnen voortkomen uit de thematisering van de LORS. Elke locatie vraagt hierbij om maatwerk. Voor de brede Ontdekstraat geldt: geen vaste delen, opruimbaar, geen windschermen. Waar de ruimte op het Plein / de Stadsruimte het toelaat, is een permanente constructie boven het eilandterras mogelijk. Uitsluitend in overleg en met instemming van het bevoegd gezag, kan hier aanspraak op worden gemaakt. Ook een dergelijke permanente constructie mag geen hindernis vormen bij grote evenementen. Overige belangrijke aspecten om rekening mee te houden bij de uitvoering van afscheidingen: goed contact met de straat, vergroening, verplaatsbaarheid, vandalismebestendigheid, en de mogelijkheid tot het weren van ongenode gasten. De spelregels worden verder uitgewerkt in de VKL.

Als zonnewering mogen verankerde parasols worden geplaatst.
Om veiligheid en comfort te bieden mogen parasols worden geplaatst. Door verankering in de bestrating wordt veiligheid geboden bij harde wind. De randvoorwaarden voor de parasols en hun verankering worden opgenomen in de VKL.

Eigen kleur- en materialen op terrassen geven eigenheid en kleuring aan de stad.
Om eigenheid, uniciteit en originaliteit te stimuleren wordt er vrijheid gegeven in de bepaling van kleuren en materialen van de terrasinrichting. Om een bepaalde basiskwaliteit te halen zullen spelregels worden opgesteld. Hierin worden bijvoorbeeld een palet van beeldbepalend basiskleuren opgenomen en eisen voor gebruik van kwalitatief goede en duurzame materialen. De thematisering uit de LORS kan bepalend zijn welke mate van uniformiteit gewenst is. De spelregels zullen nader worden uitgewerkt in het BKP.

Terrassen zijn een geliefde plek bij mooi weer

4.5 Algemeen

Naast de verschillende terrastypen en de kwaliteitseisen zijn er een aantal algemene punten te benoemen die belangrijk zijn voor een kwalitatief goede inrichting van de openbare ruimte.

Buiten de terraszone staan geen losse borden.
Op de terrassen zelf mogen bij wijze van aankleding borden staan die horen bij de onderneming. Het uitstallingsbeleid is daarbij een belangrijk aandachtspunt. Dit zal in de vervolgfase verder worden uitgewerkt in de VKL.

Terrasmeubilair wordt niet in het zicht opgeslagen.
Als we niet willen dat het stadserf er rommelig uitziet, moet terrasmeubilair elders worden opgeslagen. Uitsluiten in overleg en met goedkeuring van het bevoegd gezag is tijdelijk toestaan denkbaar. Dit wordt verder uitgewerkt in het BP en de VKL.

Het stimuleren van uniforme terrasverlichting per gebied.
De uitstraling, kleur en materialisering van de terrasverlichting kan voortkomen uit de thematisering van de straten en de pleinen zoals in de LORS omschreven is. Elke locatie vraagt hierbij om maatwerk. Per gebied wordt een passende sfeer voorgesteld, dit kan worden opgepakt door de ondernemers onderling.

Terrassen zijn gelijkvloers aan de bestrating.
Omwille van toegankelijkheid (toekomstige eisen Bouwbesluit), rust en kwaliteit wordt geen andere ondergrond dan de bestrating van het Stadserf (met belijning) toegepast. Vlonders zijn uitgesloten omdat deze onhygiënisch zijn (trekken door achterblijvende etensresten ratten aan), gauw kapot gaan en niet mooi veroudere. Mogelijkerwijs is op sommige plaatsen herbestrating nodig is vanwege een te stijl afschot. Om wildgroei te voorkomen is extra aandacht voor handhaving noodzakelijk. Dit opgenomen in de LORS.

Er gaat extra aandacht uit naar de vormgeving van de Stegen die als overloop dienen van de concentratie op en rond de Oude Markt naar de Ontdekstraten.
Dit wordt opgenomen in de LORS.

Extra terrasruimte voor blinde gevels of leegstaande panden is bespreekbaar.
Kale lege plekken invullen met terrassen draagt bij aan de aantrekkelijkheid van de stad. Om deze plekken te benutten voor terrassen vraagt om maatwerk en is uitsluitend in overleg en met instemming van het bevoegd gezag mogelijk. Hiervoor is een koppeling met een horecavergunning een voorwaarde. Terrassen bij leegstaande panden kan met een tijdelijke vergunning, overige situaties vragen om verdere uitwerking in het BKP en BP.

Precario per stoel in plaats van per m2 wordt in overweging genomen.

De Enschedese terrassen streven er naar CO2 vrij te zijn.
Duurzaamheid is een breedgedragen thema. De ambitie voor een CO2-vrij terras is zowel bij de gemeente als door de ondernemers uitgesproken. Dit thema zal in de nabije toekomst gemeenschappelijk verder uitgewerkt worden. Aandachtspunt daarbij is de vraag wat kan het stroomnet in Enschede aan kan.

Een gereguleerde heldere overlegstructuur tussen de gemeente en de binnenstadspartners wordt uitgewerkt.

Gastvrij, ondernemend, betrokken, veerkrachtig en no-nonsense

Bronvermelding

Als het beeldmateriaal is toegevoegd ter ondersteuning van de visie en teksten.

Foto's zijn afkomstig van Het Oversticht, tenzij anders is aangegeven.

Gemeente Enschede

Aan de Stadsmuur 79-83
Postbus 531
8000 AM Zwolle
038 – 421 32 57
www.hetoversticht.nl

Bijlagen

1 gespreksverslagen voorgesprekken

Vooruitlopend op de participatiebijeenkomst zijn er (digitaal) gesprekken geweest met binnenstadpartners met als doel deze mee te nemen in de wijze waarop het proces moet worden vormgegeven. Daarbij is een indicatieve planning gevoegd [zie pagina 15]. Er is voorstel toegevoegd van de onderwerpen en gesprekspunten die in de terrassenvisie aan bod zouden moeten komen [zie pagina 15].
Naast de procesvoorstellen zijn er in de gesprekken twee concrete vragen voorgelegd:

1. Kunnen jullie je vinden in de opzet van de terrassenvisie en de onderwerpen die daarin aan bod komen?
2. Wat is vanuit jullie perspectief de belangrijkste vraag waarop de terrassenvisie antwoord moet geven?

Namens gemeente namen bij de gesprekken Marina Eenschoten, Walter Bouman Herman Groeneveld en Henry Huisman deel in verschillende samenstellingen.

VHSE

19 juli 2021

Robin Hollander, Joris Eleveld

- Met betrekking tot het proces. Planning en geschetste termijnen zijn erg optimistisch. Veel specifieke situaties vragen wellicht meer tijd vragen in de uitwerking. Snelheid is goed maar te snel kan ook een hoop ellende geven. Evt. hoofdlijn neerleggen in visie en vervolgens verder uitwerken. Planning moet niet leidend zijn. Inhoud belangrijker dan snelheid.
- Opzet visie zoals voorgesteld is akkoord. Nog wel wat onduidelijkheid over typologie terrassen. Zomer-, winterterras zie je op Oude Markt. Wellicht dat onderscheid wegvalt maar dat is juist onderwerp van gesprek. Eilandterrassen en gevelterrassen zie je daarbuiten. XXL-terrassen zijn niet expliciet benoemd om eenvoudig te houden en uitgegaan wordt van nieuwe situatie.
- Er wordt aandacht gevraagd voor de verschillende visies op alle onderwerpen. VHSE wil graag aan voorkant meepraten samen met andere partners. VHSE ziet graag dat vanuit elk gebied een vertegenwoordiger wordt aangewezen die participeert in gesprekken en ook namens achterban spreekt. Zij kennen situatie goed en hebben specifieke kennis. Dilemma voor de gemeente hierbij is wel dat de praktijk leert dat niet alle stakeholders goed in staat zijn om aan de voorkant al mee te praten wanneer er nog geen concrete plannen liggen.
- Op de 23e staan drie onderwerpen geagendeerd: het actieplan Binnenstad na Corona, de nieuwe leidraad voor de openbare ruimte en de terrassenvisie. Vanuit VHSE wordt aangegeven dat vooral belangrijk is dat de belangrijkste binnenstadspartijen samen op een lijn komen. Partijen moeten het samen doen. Dan kunnen echt resultaten worden geboekt. In de ideale wereld zou je eerst met elkaar de visie voor de totale binnenstad maken, dit vertalen in de leidraad openbare ruimte en tot slot de terrassenvisie. Dat is in dit geval niet haalbaar gelet op de druk op het proces voor de terrassenvisie in verband met de koppeling aan de subsidie. Wat VHSE betreft moet uiteindelijk deadline voor subsidie niet leidend moet zijn maar moet er een goed en gedragen product komen te liggen.
- 23 aug. wordt er een extra binnenstadsoverleg gepland om samen met de binnenstadspartners de balans op te maken. Suggestie vanuit VHSE om in klein verband al dit binnenstadsoverleg voor te bereiden. In het binnenstadsoverleg moet daarnaast expliciet aandacht worden besteed aan vertegenwoordiging vanuit de verschillende deelgebieden bij het vervolg.
- Gevoel vanuit de VHSE is dat mensen steeds meer buiten willen verblijven / recreëren. Dit wel alleen als het aangenaam is. Dit vraagt ook om flexibilisering.
- Wellicht dat Robin verhinderd is de 23e.

PLANNING 3 PROCESSEN

Week	Datum	Processtappen
27	5/7 – 9/7	Mail aan binnenstadpartners 1) Beschrijving koppeling 3 processen: 1) LORS, 2) Terrassen en 3) Groen herstel Binnenstad; 2) Delen procesvoorstel, opbouw en onderwerpen terrassenvisie, ophalen inhoudelijke input terrassen; 3) Aankondiging tussentijdse terugkoppeling week 31 (extra BOV).
28	12/7 – 16/7	Individuele gesprekken binnenstadpartners
29	19/7 – 23/7	Start opstellen terrassenvisie (Oversticht)
30	26/7 – 30/7	
31	2/8 – 6/8	Individuele gesprekken binnenstadpartners
32	9/8 – 13/8	Verwerking en analyse (Oversticht)
33	16/8 – 20/8	Extra BOV: ter voorbereiding 23/8
34	23/8 – 27/8	23/8 Participatie (binnenstadpartners + overig stadserf): - Terrassen - LORS - Actieplan Binnenstad na Corona Verwerken input in terrassenvisie (Oversticht)
35	30/8 – 3/9	Extra BOV bespreken concept terrassenvisie Verwerken input in terrassenvisie (Oversticht)
36	6/9 – 11/9	Bespreken consultatief memo in PO Centrum (i.a.v. Van Houdt)
37	13/9 – 17/9	15/9 Bespreking consultatief memo college 18/9 Agenderen visie (collegevoorstel, raadsvoorstel en visie)
38	21/9 – 25/9	22/9 Besluitvorming College
46	15/11 – 19/11	16/11 Stadsdeelcommissie centrum
51	20/12 – 24/12	20/12 Raad

Afb. 12 indicatieve planning

	kader	in gesprek met
Inleiding		
Visie binnenstad (Economisch, Ruimtelijk en Sociaal)	v	
Ambitie / doel terrasvisie 1. bevorderen kwalitatieve uitstraling van terrassen; 2. bevorderen ruimtelijke afstemming tussen de situering van terrassen en de ruimte die nodig is voor winkelend publiek, burgers met een functiebeperking, (centrum)activiteiten zoals evenementen en bereikbaarheid van hulpdiensten; 3. behoud van uniformiteit in constructies en zicht op monumenten; 4. bevorderen goed stedelijk klimaat en belevingswaarde; 5. horecagebieden aantrekkelijk maken voor publiek waardoor verblijfsduur en bestedingen kunnen worden verhoogd; 6. duidelijke en concrete criteria; 7. uitvoerbare en handhaafbare terrasregels	v	
Visie openbare ruimte stadserf (Pleinen en straten) Ruimtelijke kenmerken van de verschillende pleinen en straten Pleinen zoals oude markt, Kruispunt de graaf, van Heekplein,stationsplein Straten; Aanlooptraat, Omtrekstraat, Flaneerstraat, Woonstraat en steeg Soort terras; winterterras, zomerterras, gevelterras en eilandterras		v
Kwaliteitseisen terras		v
Winterterras: waar en grootte van het terras (lengte en breedte) wanneer en tot hoe laat terrasafscheidingen , hoogte, plek, materiaal terrasoverkappingen vlonders en vloerbedekking accessoires en uitstallingen verlichting opslag meubilair		
Zomerterras: waar en grootte van het terras (lengte en breedte) wanneer en tot hoe laat terrasafscheidingen terrasoverkappingen vlonders en vloerbedekking accessoires en uitstallingen verlichting opslag meubilair		
Gevelterras: waar en grootte van het terras (lengte en breedte) wanneer en tot hoe laat terrasafscheidingen terrasoverkappingen vlonders en vloerbedekking accessoires en uitstallingen verlichting opslag meubilair		
Eilandterras: waar en grootte van het terras (lengte en breedte) wanneer en tot hoe laat terrasafscheidingen terrasoverkappingen vlonders en vloerbedekking accessoires en uitstallingen verlichting opslag meubilair		

Afb. 13 voorstel onderwerpen en gesprekspunten

Wijkraad

16 juli 2021

Rein Kroes

De wijkraad beperkt haar standpunt tot het terrassenbeleid Oude Markt omdat dit beleid is vastgelegd in een beeldkwaliteitsplan. Bij eventuele wijzigingen in de regelgeving voor terrassen in de omliggende straten gaat de wijkraad ervanuit dat het voetgangersverkeer en de doorgang van hulpdiensten gegarandeerd blijven en de kwaliteit van de leefomgeving van omwonenden niet mag wordt aangetast.

Terrastyperingen Oude Markt:

Winter-terras, en Zomer-terras plus het tijdelijke: Corona-terras.

N.B. Zonder pandemie zou de uitbreiding van de W- en Z-terrassen met C-terrassen niet aan de orde zijn. De regels voor W-terrassen en Z-terrassen zijn vastgelegd is het beeldkwaliteitsplan waarvan de regels volgens ons nog steeds gelden. I.v.m. de 1,5 m coronamaatregel heeft de horeca op de Oude Markt onder bepaalde voorwaarden vergunning gekregen om tijdelijk een aantal extra meters van de openbare ruimte te gebruiken.

C-terrassen

Wij begrijpen dat ondernemers proberen deze extra meters C-terras te normaliseren.

De wijkraad is van menig dat na opheffing van de 1,5 meter maatregel de vergunning voor C-terrassen niet meer aan de orde is en moet worden opgeheven.

Uitbreiding terrasstoelen

Normalisering van de C-terrassen na corona zou tot gevolg hebben dat er nog meer terrasstoelen bij zouden komen, waardoor nog meer mensen verleid worden langer op de Oude Markt te blijven. Dit zou ten koste gaan van bezoekersdoorstroom en verblijfsduur van bezoekers in de rest van de binnenstad, dus nadelig voor winkels en horeca in het centrum.

W-terrassen en Z-terrassen

Als ondernemers i.v.m. opgelopen coronaschade het Z-terras voorlopig ook als W-terras willen gebruiken is dit voor de wijkraad bespreekbaar, onder strikte voorwaarden:

- de Z-terrassen moeten een open karakter blijven houden en mogen niet naar ieders smaak en believen 'dichtgetimmerd' worden. Zie voorbeeld Café Friends.
- Indien beschutting tegen weersomstandigheden gewenst is zou deze op uniforme, transparante en kwalitatief goed vormgegeven uitgevoerd moeten worden.
- Eventuele investeringskosten van ondernemers mogen geen argument zijn om de C-terrassen na opheffing van de 1,5 m regel te normaliseren.

Niet relevante argumenten van de horeca om de extra meters C-terras na beëindiging van de coronamaatregel in de zomermaanden te handhaven zijn:

- Tegemoetkomen willen komen aan de wens van consument die meer en meer buiten te willen eten en drinken.
- C-terrassen (lees extra stoelen) nodig hebben voor gezonde bedrijfsvoering.
- Zaken zonder grote terrassen zouden in de toekomst geen bestaansrecht hebben.

Duurzaamheid

Belangrijk aandachtpunt in het kader duurzaamheid is extra energieverspilling als gevolg van het verwarmen van uitbreiding buitenruimte.

Openbare ruimte

De wijkraad pleit voor een in stedenbouwkundig opzicht, kwalitatief goede verdeling van de openbare ruimte op de Oude Markt. Ook voor mensen die niet op een terras willen of kunnen zitten moet het mogelijk blijven te kunnen genieten van kleine optredens en dergelijke.

In een aanvullende mail wordt nog verwezen naar het Binnenstad Magazine, 3e kwartaal 2021 - artikel op pagina 6 en 7 'De binnenstad van de toekomst'.

Walstraat

2 augustus 2021

Bas Linders

- Focus voor dit gesprek ligt op Walstraat en wensen die er vanuit de ondernemers leven. Ondernemers hebben eerder visie opgesteld voor de straat. Belangrijke pijler is 'instagrammable' maken van straat. Door toevoegen elementen waardoor doorstroming wordt bevorderd, evt. in combi met kunst en cultuur. Bijv. oude lantaarns retour, nieuw lampenkampen. Sinds corona komen daar grotere terrassen bij. Nagedacht over groen in de straat.
- Overlast door afval en fietsen. Afval doorn in oog m.n. rondom inzamelpunt. Veel afval rondom invalpunt. Is bij gemeente bekend. Daarnaast wildparkeren van fietsen waaronder oude fietsen die niet meer in gebruik zijn. Bewegwijzering t.b.v. doorstroming. De vraag die leeft is om eerste stuk Walstraat als voetgangersgebied in te richten (tussen Mazza en Kleine Bistro). Dilemma hierbij is brandveiligheid. Is eerder onderzocht maar was toen vanuit brandveiligheid niet haalbaar. Er worden ook gesprekken gevoerd met brandweer en politie. Komt dan zeker weer aan de orde.
- Als referentie wordt Valkenburg genoemd. De inkijk in de straat is daarbij essentieel. Wil ik deze straat inlopen: zitten er mensen, is de aankleding van de terrassen op orde? Sleutelwoorden: eenheid, veel mensen, reuring met hoge kwaliteit. Hierbij is er balans tussen de rust van de eenheid en de kunst van de diversiteit. Ook terrasopstelling speelt hierbij een rol hoewel er in Walstraat ook andere ondernemers actief zijn. Kwaliteit is sleutelwoord. Ondernemers investeren voor lange termijn. Hiervoor is wel van belang dat er dan helder kader ligt.
- Verkeersveiligheid blijft thema in Walstraat. Hoewel scooters en motoren niet meer toegestaan zijn wat rust ten goede komt, biedt dit podium voor snelle e-bikes die veel stiller zijn. Wellicht hier maatregelen voor nodig.
- Opzet terrassenvisie zoals gedeeld wordt ondersteunt.
- Bas deelt de Walstraatvisie met Walter.

Fietsersbond

2 augustus 2021

Wim Koolhoven

- Terrassen langs aanloopstraten rondom Oude Markt moeten niet te groot worden omdat hierdoor conflicten ontstaan met fietser. Dit geldt niet in algemene zin maar met name op straten die ook een belangrijke doorstroomfunctie hebben voor de fiets. Dit wordt versterkt door aanwezigheid reclameborden. Nieuwe regels moeten handhaafbaar zijn en gehandhaafd worden.
- De groep fietsers is erg divers waaronder mensen die slecht ter been zijn. Van belang is dat zij de fiets in het zicht hebben staan omdat dit voor hen het enige vervoersmiddel is. Dit conflicteert met de horeca die dit liever niet heeft. Hiervoor heeft de fietsersbond niet de oplossing maar dit is een aandachtspunt. Dit zelfde geldt voor winkelbezoek.
- Om binnenstad aantrekkelijker te maken, moet fietser die niet in centrum zelf hoeft te zijn, verleid worden om het centrum heen te fietsen. Door op de juiste plekken nietjes te plaatsen kunnen bezoekers gestimuleerd worden de fiets op de juiste te parkeren. In andere steden zijn er goede voorbeelden waarbij fietsparkeerplekken van bovenaf uitgelicht worden.
- De fietsersbond schuift de 23e aan en zal zich met name richten op de leidraad openbare ruimte.

Vastgoedpartners

2 augustus 2021

Erik Kottink, Paul Stolker

Paul: cruciaal is horizontale en verticale architectuur. Panden moeten verticaal mooi zijn en horizontaal op een goede wijze worden gekoppeld. Tweede belangrijke element is zichtlijnen. Terrassen moeten geen zicht- en looplijnen blokkeren. Terrassen Oude Markt moeten niet te groot worden omdat dit ten koste gaat van levendigheid in de kleinere staten. Dit is overigens geen gezamenlijk standpunt vanuit de Vereniging commercieel vastgoed.

Erik: zit met twee petten op. Vanuit Grolsch: belang dat binnenstad zo aantrekkelijk mogelijk is voor horecabezoekers. Dan nemen zij eerder plaats op de terrassen. Als pandeigenaar: de stad moet zo aantrekkelijk mogelijk zijn voor bezoekers. Gemeentelijke overheid moet duidelijkheid en helderheid creëren en bereikbaarheid faciliteren zodat bezoekers op een veilige manier naar de stad kunnen komen. De binnenstad moet plezierig zijn om te bezoeken. Terrassen worden zoveel mogelijk toegejuicht. Dit heeft wel geleid tot wildgroei waar niet op gehandhaafd werd. Maakt stad wel aantrekkelijker.
Grolsch heeft met name panden rondom Oude Markt in eigendom. Oude Markt moet horecaplein zijn van Enschede. Belangrijk om te leren van 1,5 jaar Covid en ruimere mogelijkheden die er aan terrassen zijn gegeven. Enerzijds leidde dit tot meer levendigheid en anderzijds rommeligheid en conflicten met andere binnenstadsbezoekers.

- Nieuw beleid moet voor vastgoedeigenaren en exploitanten helderheid en duidelijkheid geven. Horecaondernemers zoeken randen op en gemeente handhaaft niet. Dit leidt tot onderlinge frictie.
- Niet toestaan van reclame op terrassen.
- Vraag is of er eenduidigheid moet komen in (reclamevrije) aankleding van terrassen.
- Exploitanten moeten naast helderheid ook ruimte krijgen om te ondernemen. Teveel belemmeringen (verhoging precario, te gedetailleerde regels) helpen hier niet bij.
- Bouw prikkels in om ondernemers kwaliteitsslag te laten maken.
- Probleem bij (deel) horecaondernemers is realiseren overkappingen in de winter. Gemeente wil dit vanuit esthetisch oogpunt niet terwijl er wel een duidelijke behoefte is vanuit comfort. Terrassenvisie moet hier op ingaan.
- Op Oude Markt staan plaszuilen voor heren, maar dames kunnen nergens terecht. Moet worden meegenomen in het verhaal, draagt bij aan gastvrije stad. Geldt breder in hele stadserf. Openbare toiletten schieten tekort.
- Gemeente gaat wel rigide om met invulling horeca. Wellicht dat dit in de bestemmingsplanwijziging -die nodig zal zijn om nieuwe terrassenvisie te effectueren - kan worden meegenomen.
- Horeca / winkels zijn conjuctuurgevoelig. Bestemmingsplannen zijn hier niet op toegerust. Terrassen zijn seizoensgevoelig. Dit vraagt wellicht ook om meer hybride kaders in bestemmingsplannen en/of terrassenvisie.

Jos Smits (via de mail)

Jos: wat betreft de zomerterrassen zouden we terug moeten naar de oude situatie, dus zoals deze waren ingedeeld voor Corona. Dit met het oog op de straten en de horecabedrijven in de periferie, die nadeel gaan ondervinden door minder aanloop/bezetting. Ik heb met diverse ondernemers buiten de Oude Markt hierover gesproken en op grond van deze gesprekken mijn mening bepaald. Óók deze straatjes maken de binnenstad aantrekkelijk en veiliger als er meer beweging is.

Monumentencie

19 juli 2021

Paul van Wijk (via de mail)

Onder punt 3 van de visie binnenstad wordt gesproken over zicht op monumenten. Goed punt, het overdacht gebruik van doorzichtige schermen kan dit bevorderen. Aandacht voor vandalisme (wildplassen/bekladden/vernielen muren van monumentale gebouwen) is tevens aan te bevelen.

Conclusie gesprekstheme's voorgesprekken:

In de meeste gesprekken is door de deelnemers aangegeven dat ze zich kunnen vinden in de opzet van de terrasvisie zoals deze is meegezonden met de uitnodiging voor het gesprek. Op de onderwerpen en gesprekspunten in dit document zijn aanvullingen en aanscherping gedaan. Hieronder is een totaaloverzicht gemaakt van de aanvaarde en aangereikte thema's:

Ambitie/doel

1. Bevorderen van kwalitatieve uitstraling.
2. Bevorderen van ruimtelijke afstemming verschillende gebruikers (winkelend publiek, mindervaliden [miva], hulpdiensten, bewoners, enz.). Denk hierbij aan doorstroming en toegankelijkheid.
3. Uniformiteit van permanente constructies.
4. Zicht op monumenten handhaven.
5. Bevorderen van goed stedelijk klimaat en belevingswaarde. Aantrekkelijk, sfeer en beleving, drukte en reuring geeft gezelligheid.
6. Horecagebieden aantrekkelijk voor publiek, dit verlengt de verblijfsduur en verhoogt de besteding van de bezoeker.
7. Duidelijke en conrete criteria.
8. Uitvoerbare, simpele, heldere en handhaafbare terrasregels.
9. Van grof naar fijn werken -- eerst een visie, daarna uitvoeringsdocumenten.
10. Duidelijke en vaste communicatiestructuur tussen ondernemers en ambtenaren.
11. Bevorderen van veiligheid.
12. Bevorderen van duurzaamheid.
13. Reclamebeleid (handhaven).
14. Prikkelen om kwaliteit te maken.

Visie openbare ruimte

15. Zitplaatsen voor niet-terrasbezoekers in evenwicht brengen met (betalende) terrassen.
16. Door het ronde centrum zit alles dicht bij elkaar waardoor de binnenstad een 'open air shoppingmall' is. Deze grote kwaliteit behouden.
17. Beleid voor e-bikes.
18. Fietsparkeren op de juiste plaatsen situeren.
19. Fietsparkeren voor miva (dichtbij onderneming).
20. Meer openbare toiletten -- ook voor dames.
21. Zicht(lijn) de straat in moet kwaliteit bevatten.
22. De kwaliteit van de architectuur uitlichten.

Kwaliteiteisen terras

Oude Markt - winter-/zomerterrassen

23. XL terrassen
    a. voortzetten in de toekomst
    b. laten vervallen nadat de 1,5 meter regel vervalt -- dit gaat ten koste van de openbare ruimte
24. Nieuwe trend: bezoekers willen meer buiten verblijven, ook in de winter
    a. winterterrassen uitbreiden met meer stoelen -- dit geeft ook in de winter meer levendigheid/reuring.
    b. winterterrassen niet uitbreiden met meer stoelen -- milieutechnisch is het slecht buitenvoorzieningen te willen maken (terrasheaters enz.).
25. Uitstraling terrassen
    a. eenduidigheid
    b. diversiteit (in de juiste verhouding)
26. Wildgroei
    a. aantrekkelijk rommelig
    b. onderlinge conflicten tussen vestigingen en bezoekers
27. Reclame
28. Ruimte om te ondernemen
29. Flexibiliteit

Stadserf - gevelterras/eilandterras

30. Specifieke locaties betekent maatwerk
31. Denk aan veiligheid
32. Uitstraling terrassen
    a. eenduidigheid
    b. diversiteit (in de juiste verhouding)
33. Reclame

Overlast [dit onderwerp is een toevoeging]

34. Afval
35. Fietsparkeren
36. Snelle e-bikes
37. Vandalisme

2 participatie bijeenkomst 23-08-2021

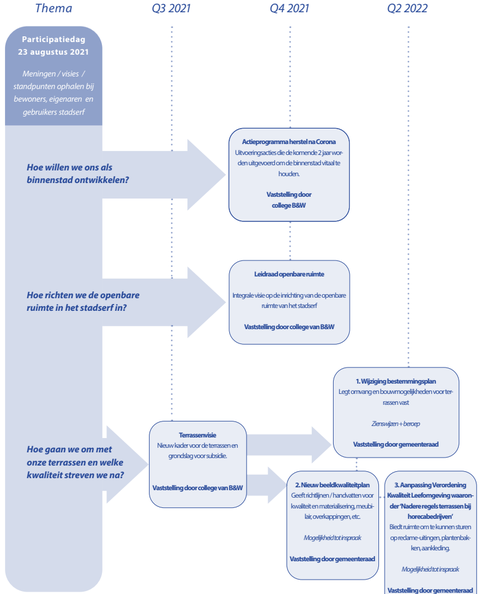
In zes gesprekken hebben er circa 40 personen input gelevert die een bijdrage leverend aan de tot stand koming van de terrassenvisie. Meer dan de helft van de aanwezigen waren binnenstad ondenemers. Daarnaast waren er enkele bewoners, vastgoedeigenaren en andere betrokkenen.
Namens gemeente waren Henry Huiskamp en Moniek Otten (HO) bij alle gesprekken, Wanda Roskam bij vier gesprekken en zijn verschillende gemeentelijke ambtenaren - inclusief de de stadsbouwmeester - aangeschoven.
Tijdens de gesprekken is het gesprek gevoerd aan de hand van vragen en stellingen op panelen. Door de deelnemers zijn met memo's toelichtende opmerkingen geplaatst. Op de volgende pagina's zijn de besproken panelen, de opgehaalde informatie met geplaatste opmerkingen en een samenvatting van de gevoerde gesprekken te zien.

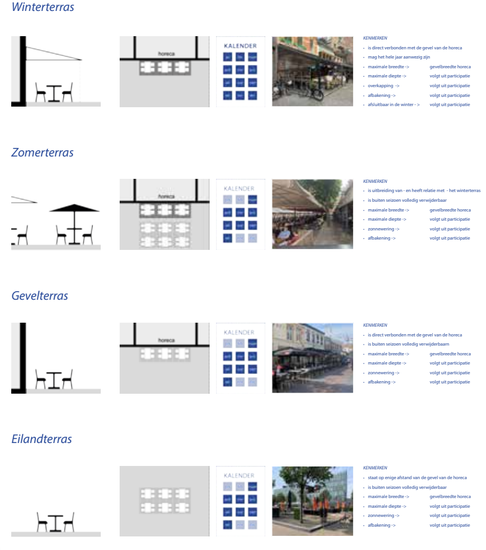

Procesplaat

Soorten terras - kenmerken

Ambitie, doel terrasvisie

DE VISIE HEEFT TOT DOEL

- bevorderen kwalitatieve uitstraling van terrassen;
- bevorderen ruimtelijke afstemming tussen de situering van terrassen en de ruimte die nodig is voor winkelend publiek, burgers met een functiebeperking, (centrum)activiteiten zoals evenementen, wegwerkzaamheden en bereikbaarheid van hulpdiensten;
- behoud van uniformiteit in constructies en zicht op monumenten en karakteristieke panden;
- bevorderen goed stedelijk klimaat en belevingswaarde;
- horecagebieden aantrekkelijk maken voor publiek waardoor verblijfsduur en bestedingen kunnen worden verhoogd;
- inzetten op schone, hele en veilige terrassen;

DE TERRASVISIE IS CONCREET EN UITVOERBAAR

- duidelijke en concrete randvoorwaarden;
- uitvoerbare terrasregels die te handhaven zijn;

TIPS

- Het mogen plaatsen van een terras is een gunst van de gemeente, terrassen voegen zich naar de plek in de stad. Kijk daarom goed naar de plek en haar omgeving!
- Door toepassing van een gemeenschappelijke uitstraling voor de functioneel benodigde elementen (luifel, windscherm, tafels, stoelen, enz.) wordt de samenhang verstrekt en de herkenbaarheid vergroot.
- Kijk goed naar het karakter van je pand en stem het terras daar op af: hoe kan het elkaar versterken? Sommige panden verdienen daarbij enige liefde en herstel om zo de grandeur van vroeger weer te ontdekken!
- Een open en transparant terras is aantrekkelijk en gastvrij.
- Gebruik duurzaam verouderende materialen! Dan houdt het terras langer zijn aantrekkingskracht.
- Door de vorm, grote en uitstraling van het terras af te stemmen op de "buren" ontstaat meerwaarde voor de plek en omgeving (bijvoorbeeld winkelend publiek en bewoners) zodat deze elkaar versterken. Terrassen op een plein vormen zo samen een logisch geheel.
- Zet lokale sferen (afleesbaar uit de stadsontwikkeling) in voor de belevingswaarde. Zo kunnen die behouden of versterkt worden.

Ambitie, doel terrasvisie

- Duidelijke afspraken terrasbeleid i.o.m. evenementen. Evenementen = bruisende binnenstad.
- street-art.
- thema straten loslaten. Staat hier niet vermeld. Geen flaneerstraten. Terrassen op pleinen.
- 'blurry vergunningen' geven een verkeerd signaal ten opzichte van terrassen op pleinen/horeca.
- basis uniform, zoals schotten en bestrating. Ruimte voor eigen identiteit [deze memo is 4x onderschreven].
- maatwerk / flexibiliteit [deze memo is 3x onderschreven].
- hittestressbeleid en groene zones.
- meer groen!! Bomen/planten vanuit gemeente !!!!
- winterterrassen op entree plekken uitbreiden. Als regent en wind. Punto Pasta en de Graaf.
- huidige ruimte is prettig. Uitstraling XL is rommelig. Groot verschil tussen Oude Markt en rest.
- meer ruimte ook andere straten. Oude Markt qua inrichting geeft meningsverschil kwaliteit uitstraling???
- het zou mooi zijn dat de zomerterrassen ook in de winter het zelfde aanzien houden (dat er ook gasten gaan zitten).
- Wij als 'het vergeten terras' zouden graag wat meer willen participeren.
- het toestaan van zomer- en winterterrassen moet er toe bijdragen dat een aantrekkelijk stedelijk gebied blijft, zodat Enschede cultureel en maatschappelijk aantrekkelijk blijft [extra memo zegt 'helemaal mee eens'].
- aanvulling op punt 5 van de stellingen: 'zowel horeca als retail'.

overige opmerkingen

- veranderend gebruik Horeca => van late horeca naar meer verblijf en eten.
- Horeca willen geen grote horeca.

Winterterras

algemeen:

- ik heb gevelterras maar wil in de winter extra voorzieningen treffen
- wat is terras - meer duidelijkheid
- Niet gebruiken terras Flip, Poort van Kleef. Moet gemeente regelen.

diepte:

- afhankelijk van de straatbreedte - Oude Markt de pre-corona situatie handhaven
- huidige diepte aanhouden
- andere straten afhankelijk van de ruimte
- ligt aan de situatie en het pand waar vanuit het terras ontstaat
- ja, maar wel in één lijn
- de vraag is groot genoeg

diepte herkenbaar in straatprofiel:

- betaalbaar en haalbaar?
- karakter uitstraling
- flexibeler - kosten besparend

zijkant worden dichtgezet?

- zijkant dicht - het is een WINTER terras - te koud om te zitten als het open is
- mits uniform
- nee, tenzij wind + hoek
- wel dezelfde kwaliteit / transparant
- afhankelijk van het materiaal
- ontsluiting studentenwoningen
- functioneel dicht - estetisch open

voorkant dicht?

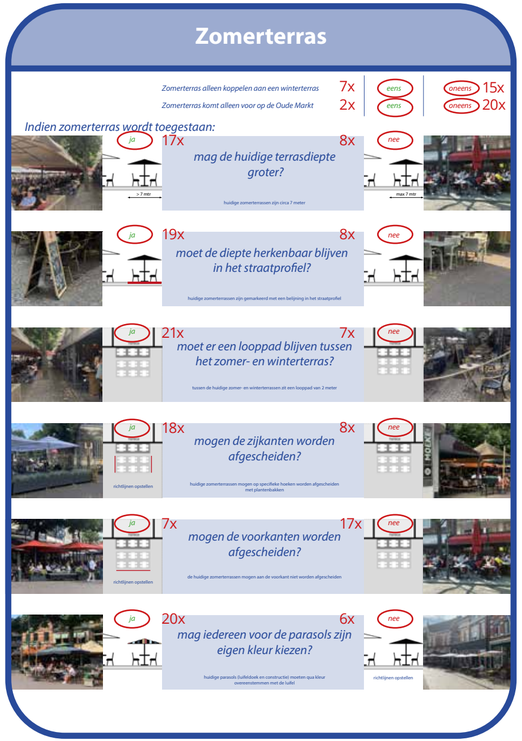
- ligt aan de temperatuur
- open is aantrekkelijk in aanzicht en zitten op terras uitzicht
- in verband met weersomstandigheden
- nee, want dan is het geen terras

luifel permanent?

- luifel / parasol - Bomen (!) die schaduw werpen

eigen kleur / materiaal?

- mits op elkaar afgestemd
- keuze uit verschillende kleuren / zelfde materiaal
- wel uniforme afscheiding (tussen)
- netter (vaste deel)
- wel “spelregels” opstellen mbt materiaal/reclame/grote etc, daarin ruimte voor eigen identiteit met kleur etc.
- mits dezelfde kleur als parasol
- omdat iedereen zijn eigen karakter heeft
- kleurenpalet bieden
- voorwaarde keus uit basispalet
- ja, binnen bepaald palet en zonder reclame
- ja, de gast wenst helderheid op welk terras ze zit

Zomerterras

algemeen:

- waarom alleen op de Oude Markt?
- duidelijke afspraken
- goede verhouding

diepte groter:

- binnen capaciteit
- is alleen relevant tijdens de zomerperiode
- niet vaak hoeven aanpassen, wel met evenementen kunnen inklappen en uitklappen

diepte herkenbaar in straatprofiel:

- ja, gelijkvloers houden, welk met kleur acc

looppaden tussen zomer en winterterras:

- ja, toegankelijk
- ja, prettig voor de doorstroming

zijkanten afscheiden:

- ja, mits aan bepaalde hoogte - materiaal - en spelregels
- ja mits op ooghoogte doorheen kunnen kijken
- mee eens
- alleen op hoeken, maar niet tussen zaken
- ja, warmte behoud
- ja, alleen in de hoeken en alleen laag
- ja, maximaal 1 meter

voorkanten afscheiden|:

- ja, mits niet te hoog ten behoeve van de veiligheid.dus niet zo hoog als bovenstaand bij zijkanten
- ja, maximaal 50 cm.
- ja, gasten zijn hierdoor stuurbaarder, niet te hoog

parasol eigen kleur:

- ja, mits kleuren op elkaar afgestemd
- nee, vinden wij niet
- belangrijk onderscheidend te blijven
- binnen “spelregels”
- ja, mits zonder reclame, dus 1 kleur en dezelfde kleur als luifel winterterras
- geen reclame parasols
- ja binnen een kleurenpalet
- nee, eenheid
- ja, anders krijg je eenheidsworst
- wel in een basis kleurpalet
- ja, binnen een bepaald palet zonder reclame

Gevelterras

algemeen:

- niet overal toestaan, sterk afhankelijk van bijv. de straatbreedte

diepte maximaal 25% straatbreedte:

- er is 7x aangegeven dat dit maatwerk betreft
- afhankelijk van de straat
- voldoende ruimte voor hulpdiensten
- nee, als de straat het toelaat mag het breder [mee eens]
- zit terras aan twee kanten van de straat??
- mag iets gezelliger, voller
- wel opruimen na sluit
- verschil per straat

diepte herkenbaar in straatprofiel:

- ja, als het kan
- zijn ook andere opties zoals mobiele afscheidingen

zijkanten afscheiden:

- ja, wel netjes
- ja, wel open karakter behouden
- ja, half open
- nee, per seizoen aanpassen, wel de hoeken
- ja, mits transparant en niet te “vast”

voorkanten afscheiden|:

- in de winter wel, zomer niet

luifels aan de gevel:

- geldt ook voor parasols
- ja, inschuifbaar
- toestaan onder voorwaarden

luifels/parasol eigen kleur:

- maatwerk
- eenheid
- mits keuze uit kleurenpalet
- ja, mits goede afspraken over kleur, vorm etc.

Eilandterras

algemeen:

- ook toestaan op Klokkenplas
- toestaan op pleinen buiten de flaneerstraten; Stationsplein, Wilminkplein, Klokkenplas - dit vraagt om maatwerk
- toelaten waar het kan
- met openings en sluitingstijd rekening houden met leveranciers - overlast voor omwonenden
- markering van de terrassen ook hiervoor in de bestrating opnemen

omringd met pad van 4 meter

- dit vraagt om maatwerk
- 3,6 meter is de norm! PW
- dat is in veel gevallen niet haalbaar

maximale afstand 15 meter tot horecabedrijf:

- dit vraagt om maatwerk
- pop up terrassen wel toestaan, mits voor iedere ondernemer daar kans toe krijgt
- mits tijdelijk - check wetgeving!!

zijkanten afscheiden:

- ligt aan de locatie
- ja, mits ooghoogte (zittend) doorzichtig
- dit ivm weer/wind
- open karakter belangrijk
- wel als het een “open”afscheding is - niet volledig afsluiten
- ja, mits laag
- ja, mits een aanwinst van bijvoorbeeld vergroening en transparant - mooi voorbeeld terras Los Ponchos

voorkanten afscheiden|:

- ligt aan de locatie
- ligt aan de plek
- niet verbieden wat goed werkt - dus maatwerk
- zomer open karakter, winter wel meer dicht
- ja, mits laag
- ja, mits een aanwinst van bijvoorbeeld vergroening en transparant - mooi voorbeeld terras Los Ponchos

mogen er parasols:

- mits kwalitatief goed en “duurzaam” degelijk
- in de winter parasols dicht maken met zijflappen ivm gasten

parasol eigen kleur:

- maatwerk
- binnen spelregels “ja”
- eigen uitstraling
- geen reclame parasols
- ja, maar binnen een kleurpalet [eens]
- nee, eenheid

Algemeen

- in de straat een permanentere uitstraling terrassen waardoor ondernemers kwalitatief kunnen investeren
- kwaliteitsnormen vaststellen, ondernemers vullen dat onderling in
- ondernemers wel stimuleren om CO2 neutraal te ondernemen
- “koffie-area” voor mensen die de Oude Markt mijden
- *Meisje, Rosa’s, Branderie, Frank & Charlie
- Wel ruimte voor evenementen
- zomer XL terrassen alleen van bijv. mei, juni, juli en aug.

losse borden plaatsen buiten terraszone:

- ja, als uitstraling netjes is
- borden buiten het terras is onveilig voor voetgangers, klanten
- ja, om ruimte over te houden op het terras
- nee, alleen óp de terrassen
- ja, met afspraken tot hoeveel

terrassen CO2 neutraal

- op zijn tijd..
- nee, op winterterrasl wel noodzakelijk
- nu niet, maar kan technisch gerealiseerd worden
- ja, binnen 5 jaar
- ja, comfort is wel belangrijk
- nee, gaan we investeren in gasleiding of stroom?

verlichting reguleren:

- ja, harmoniseren
- de VHSE en OF hebben vij. de lampen in de bomen aangeschaft
- mooi, sfeer, maximaal lux, samenhang

vloer gelijk aan omgeving:

- maatwerk
- wel voor ieder toegankelijk [ja dat wel]

terrasmeubilair in zicht opslaan:

- nee, bij voorkeur
- maatwerk
- nee, dat wordt een rommeltje
- in principe niet, maar er is geen ruimte elders. Kan een deel van de Grote kerk hiervoor sporadisch gebruikte worden?
- ja, soms kan het niet anders
- ja, tijdelijk bv. events,markt etc.

Suggesties & ideeën

Denk bijvoorbeeld aan:

Suggesties & ideeën

over welk onderdeel mis je randvoorwaarden:
- open en sluitingstijden
- terrasvergunning aan de ondernemer of onderneming
- Terrassen: comfortabel + gastvrij + open + individueel onderscheidend
- obstakels vanuit de openbare ruimte in relatie tot het terras vragen om maatwerk
- veiligheid
- sociale controle door opening terrassen op pleinen
- geluid / muziek: terrassen in de omgeing moeten geen geluidsoverlast veroorzaken bij aanwonenden! Dit mag wel in de APV opgenomen worden.
- toestaan/niet toestaan reclame uitingen
- bijzondere gevels

waar zou je graag een terras zien waar het nu niet mogelijk is:
- terrassen op pleinen: Wilminkplein, Stationsplein, Klokkenplas
- meer in de Stadsgravestraat
- cafe Mix; ons terras aan de overkant van de Havestraatpassage willen we graag houden. Mooie opvulling van een kale lege plek. Aanzicht is veel beter!
- bij de grolsch brouwerij

Welk type terras zie je waar?
- iedere ondernemer bepaald het eigen type. De diversiteit behoort de kwaliteit te bepalen

wat is een typisch enschede's terras:
- open, gastvrij, toegankelijk & dichtbij (bij de gasten)
- diversiteit aan soorten terrassen
- samenhang van de Oude Markt

welke ambitie ontbreekt?
- ander vervoer voor leveranciers
- hang naar kwaliteit

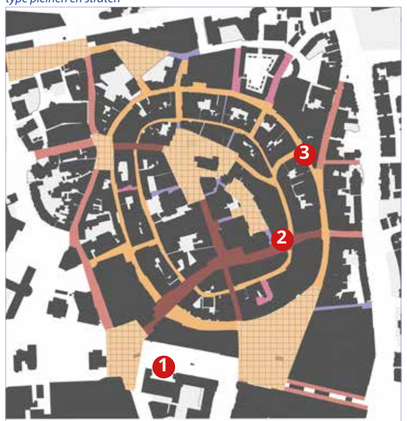
zijn er ambities ten aanzien van duurzaamheid?
- samenwerken met Pure Energie voor een visie
- later doen - eerst weer gezond worden
- op den duur: duurzame heaters? zonneenergie?
- afvalscheiding

wat vind je een heel goed terras en waarom?
- Moeke, qua uitstraling en diversiteit aan meubelen en aankleding. Niet de parasols.
- Novi; gastvrij, divers, kwaliteit/prijs
- aanbod, kealiteit, zon, uitstraling

Overige:
- veiligheid (binnenstad): te veel groepsvorming (van verschillende culturen), gasten klagen/vrouwen voelen zich onveilig. Meer optreden van politie is noodzakelijk voor veiligheid en uitstraling
- licht en geluid: Is muziek buiten wel of niet toegestaan? Of wordt dit gedoogd? Duidelijke afspraken noodzakelijk!
- Uitstraling Oude Markt algemeen:
  - plein wordt 's ochtends te laat schoon gemaakt => slechte uitstraling
  - politie te veel aanwezig op onnodige momenten en niet aanwezig op nodige momenten => slecht voor sfeer en gevoel van veiligheid
  - waarom zijn de openbare toiletten op de OUde markt niet permanent open?
  - meer stortpunten voor glas en vuil
- Brandmonument: veel zwervers (onder invloed van drank/drugs), politie grijpt niet of amper in => sclecht voor de uitstraling / veiligheidsgevoel
- Oud papier blijft liggen => slecht voor de uitstraling
- Duideijke afspraken over terras laten staan of verwijderen bij evenementen. Hierbij rekening houden met kleinere horecazaken op de Oude Markt. Bespreekbaar maken om uitzonderingen te maken
- winter en zomerterras laten bestaan op de Oude Markt, maar de mogelijkheid voor een winterterras ook buiten de Oude Markt toestaan.
- In de Raadhuisstraat : bankje/afvalbak/boom => kan verwijderd worden op eigen kosten ondernemer :-(
- sluitingstijden in overleg met bewoners
- ik vind het leuk dat er veel verschillende terrassen zijn en er zijn steeds meer leuke levendige 'terras zones'
- nu niet te snel nieuwe maatregelen die de ondernemer geld kosten ivm covid
- zet in op concentratie van horeca en geen versnippering toestaan door het hele centrum
- toestaan om winterterrassen na sluit aan voorkant af te sluiten bijv. met rolluik
- ruimtelijke terrassen, duurzaamheid, diversiteit
- in deze tijd zijn er XL-terrassen er is sprake van permanente toestemming hiervoor. De verdeling van deze XL-terrassen zouden opnieuw bekeken kunnen worden met name aan de kant van de Oude Markt. Het ene bedrijf heeft veel meer voordeel hiervan dan het andere.
- verruiming terrassen heeft veel mooie situaties opgeleverd. Graag laten bestaan. Bijvoorbeeld Stadsgraven/lampenpaleis, kruispunt De Graaf, Klokkenplas, Wilminkplein, Oude Markt.
- zorg dat alle straten een goede concurrentie positie hebben t.o.v. Oude Markt dus maak alle straten beter.
- terrassen die in elkaar overlopen. 1 groot terras
- verlichting van de panden
- huidige 'corona' terrassen voelen fijner/gezelliger. Na conrona behouden mits niet vol gepropt.
- Meer verbinding met omliggende terrassen, bijvoorbeeld Jacobusgang naar Walstraat
- bestaande horeca versterken, bijvoorbeeld lege panden opnieuw vullen met horeca.

Kenmerken openbare ruimte Stadserf

type pleinen en straten

onderdeel	-	*hoofdfunctie*	-	*hoofdgebruiker*
plein	-	verblijf	-	voetganger
aanloopstraat	-	stromen	-	fietser / voetganger
ontdekstraat	-	stromen / verblijf	-	voetganger / fietser
flaneerstraat	-	verblijf / stromen	-	voetganger / fietser
steeg	-	stromen	-	voetganger
woonstraat	-	stromen	-	fietser / voetganger

Kenmerken openbare ruimte stadserf

locatie gebonden opmerkingen

1. wij willen graag bij de binnenstad horen (het vergeten pleintje)
2. wij willen ons terras tijdens de winterperiode graag zo goed mogelijk benutten en hier aan de parasols zijwnden plaatsen zodat men warm en droog kan zitten - Melan
3. MEER GROEN er is alleen glas en steen - Mix, Haverstraatpassage

algemene opmerkingen

- word er ook rekening gehouden met hoe de omgeving (kleur/groen/beton) van invloed is op de gemoedstoestand van de stadsbewoners/bezoekers

Algemene vragen/opmerkingen tijdens de gesprekken

8.30-9.30, zes personen

> zijn er kaders waarbinnen de participatie plaats vindt?

Die zijn er vooralsnog niet. Nu vooral ophalen en bekijken of daar nieuwe inzichten door komen. Geef mee wat belangrijk is. Zeg wat u wil zeggen.

> er wordt aandacht gevraagd voor de gevarieerdheid van de doelgroep bewoners

Er wordt kennis gevraagt van ondernemers over hun te voeren terras, maar houden daarbij oog houden op de kwaliteit van de openbare ruimte. Rommel/afval/overlast/etc

9.30-10.30, twaalf personen

> wat is de basis? De situatie voor Covid of de situatie nu dus tijdens covid

Als uitgangspunt is het het beleid voor Covid gesteld.

> Er wordt opgemerkt dat eilandterrassen er voor hebben gezorgd dat de sociale veiligheid is toegenomen. Ook bewoners zijn blij met deze terrassen, bijvoorbeeld de Sjikkertuin (Wilminkplein) en het terras op de Klokkenplas.
> Gelden de nieuwe regels voor de horeca dan ook voor blurring-terrassen?

Dat zou zeker zo moeten zijn en koppelen we terug aan de vergunningverleners.

> Zijn van te voren ingediende commentaren onderdeel van deze participatie?

Ja, de brieven en gesprekken vormen onderdeel van het totale participatie traject.

13.30-14.30, 10 personen

> komt ook aan de orde wat we vinden van de situatie nu (covid)?

Ja, hiervoor is ruimte om met geeltjes bij alle thema's te vermelden. Algemene zaken kunnen worden genoteert bij 'suggesties en ideeën'

> Komt er een vervolg met bijvoorbeeld partijen als vhse om de scherpe randjes van deze participatie dag af te halen?

We gaan met verschillende groepen verder praten

> waarom deze vernieuwing van de visie? Wat was er niet goed aan het huidige verhaal?

14.30-15.30 uur, vijf personen

> Een discussie over stadslogistiek/milieuzones/zero emissie schept de vraag: Levert dat straks ruimte op voor terrassen of niet?
> Ondernemers uit de Haverstraatpassage geven aan heel blij te zijn met het huidige (corona)terras, loopt goed. Willen daarom graag meedenken .
> spontane reactie op de vraag 'wat is een typisch Enschede's terras: 'we zijn een dorp, maar toch een stad, met sfeer en kleurrijke ondernemers'
> De vragen lijken erg specifiek, wat maakt vier of vijf meter uit? Er moet wel ruimte zijn voor evenementen.

De genoemde maten komen uit bestaand beleid, de vraag eronder is willen we de oude regels houden of willen we ze wijzigen.

> Oldenzaal en Hengelo (De Twee Wezen) geen goede voorbeelden.

Diverse losse opmerkingen tijdens een plenair gesprek:

- Het gaat hoofdzakelijk over het reguleren van de winterterrassen.
- Alleen in de maanden mei, juni, juli, augustus XL zou je bijvoorbeeld een zomerterras kunnen toestaan. Noem het harmonicaterras. Mits bij evenementen ruimte terug wordt gegeven.
- Wanneer vinden de evenementen plaats? Dit moet duidelijk inzichtelijk en gecommuniceerd worden!
- Invulling terrassen is nu heel comfortabel i.v.m. 1,5m. Kunnen we als horeca wel terug naar te krappe invulling van het terras en binnen? Misschien precario per stoel ipv m2. Terwijl er wel meer omzet was.
- Winterterras aan de voorzijde openhouden! Gastvrij!
- Imago binnenstad is belangrijk, de events dragen daar aan bij. Het wordt niet

direct terugverdient maar is een investering. Er moet in het beleid opgenomen worden dat het zomerterras moet wijken voor interessante events. Denk daarbij ook aan Winterwonderland. Meerdaagse evenementen zoals Enschede aan zee.
- Horecazaak omvang en maat is bepalend bij de maximale omvang van het terras.
- Begrenzing xl terras toch ergens markeren, met een steentje of een paaltje of een prikkabel.

18.30-19.30 uur, drie personen
- Evenementen dragen bij aan een aantrekkelijke binnenstad. Kwalitatieve evenementen. Grote evenementen zijn al verdwenen. Evenementen aanpassen op huidige trends.
- Investeringen moeten in 5-10 jaar terugverdiend worden.
- Maak afspraken over 'dichtheid' terrassen => precario.
- Facilitair ook in de handhaving.
- Er is een ander type horeca ontstaan (sinds begin 2000).
- Let op reclame!
- Cultuur nauwelijks betrokken.
- Bruisende binnenstad = veel publiek.
- Kiosk met terras bij geen markt.
- Jaren lang is er geen zuiver beleid gevoerd waardoor verrommeling is ontstaan van de binnenstad => hou je in de toekomst aan je eigen regels!
- VHSE 2004=> uitstalling belangrijk + uitgerold, nu volledig vervallen. Er moet weer aandacht worden gegeven aan uitstallingsbeleid.
- Homogene uitstraling.
- Er wordt niet gehandhaafd!
- Voor ondernemende collega's is het onderling niet te doen elkaar te corrigeren, dit moet vanuit de gemeente gedaan worden. Hieraan is nu gebrek.
- Er zou een betere vaste organisatiestructuur (met referentie naar begin jaren 2000) moeten zijn tussen gemeente en ondernemers. Deze is nu vervallen.
- Niet handhaven geeft onderlinge wrijving – dit is niet goed voor de stad.
- De openbare ruimte het liefst helemaal gelijkvloers aanleggen => de ondernemers worden er op aangekeken als bezoekers/gasten struikelen (wat nu té vaak voorkomt).
- Zonder regulerende belijning in de bestrating is er niet te handhaven.
- Als verlichting niet wordt gereguleerd wordt het een circus.

19.45-20.45 uur, vier personen
- Het (nooit vastgestelde) BKP van 2003 wordt als uitgangspunt aangedragen omdat daar de oorsprong van de indeling van de Oude markt is beschreven (wordt digitaal nagezonden).
- Er zou geanticipeerd moeten worden op het toekomstige rookbeleid.
- Uniformiteit in constructie van winterterrassen is een utopisch en achterhaald uitgangspunt omdat er moet worden geanticipeerd op de techniek van de toekomst.

Conclusie participatiebijeenkomst:

De reacties op de panelen en de ambities hebben een beeld gegeven van (soms individuele) wensen van de aanwezigen, onderwerpen waar belang aan wordt gehecht en inzicht waar de wensen uiteen lopen. Hieronder is een totaaloverzicht gemaakt van de input die geleverd is op de ambitie, kwaliteitseisen van de terrassen en aanvullende suggesties:

Ambitie/doel

- Bevorderen van kwalitatieve uitstraling van terrassen. Typisch Enschedees is open, gastvrij, toegankelijk, dichtbij, enveel diversteit; een dorp maar toch een stad.
- Bevorderen van ruimtelijke afstemming tussen de situering van terrassen en de ruimte die nodig is voor winkelend publiek, burgers met een functiebeperking, wegwerkzaamheden, bereikbaarheid van hulpdiensten, en (centrum) activiteiten zoals evenementen.
- Behoud van uniformiteit (in o.a. constructies); anticipeer hierbij op de techniek van de toekomst.
- Zicht op monumenten en karakteristieke panden; door bijvoorbeeld verlichten van panden.
- Bevorderen van goed stedelijk klimaat en belevingswaarde. Evenementen zijn een belangrijk onderdeel en maken de stad bruisend. Hiervoor voldoende ruimte opnemen en de cultuursector betrekken.
- Horecagebieden aantrekkelijk maken voor publiek waardoor verblijfsduur en bestedingen voor zowel horeca als retail kunnen worden verhoogd. Anticipeer op het toekomstige rookbeleid.
- Inzetten op schone en veilige terrassen. Aandachtspunten hygiene: aantal stortpunten/tijdig afhalen oud papier. Aandachtspunten veiligheid: dreiging vanuit groepen/vrouwonvriendelijkheid/zwervers/drank- en drugsoverlast. Verbetering van sociale veiligheid door toevoeging van terrassen en op de juiste tijden/plekken blauw op straat.
- Duurzaamheidsambitie: meer groen, hittestressbestendigheid.
- Duidelijke en concrete randvoorwaarden. Helderheid in beleid geeft handvaten voor handhaving.
- Uitvoerbare terrasregels die te handhaven zijn. Als er regelmatig wordt gehandhaaft komt dit ten goede aan het ondernemersklimaat en de onderlinge relaties.

Kwaliteiteisen terra*s*

De meerderheid van de deelnemers vindt dat de scheiding tussen terrastypen op de Oude Markt (zomer- en winterterras) en de rest van het Stadserf (gevel- en eilandterras) vraagt om een aanpassing van het beleid, zodat verschillende typen op verschillende plekken mogelijk zijn.

Winterterras:

1. Verdeelde mening of terrassen dieper moeten worden
    a. dieper, maar wel gelijk houden/afhankelijk van de straatbreedte
    b. niet dieper (lichte meerderheid)
2. Verdeelde mening of terrasdiepte herkenbaar in straatprofiel
    a. ja (lichte meerderheid)
    b. nee, dit is flexibeler
3. Ruime meerderheid staat toe dat de zijkanten dicht mogen. Dit verschilt in de zomer/winter situatie, een open uitstraling is voorwaarde, uniformiteit is gewenst. Let op onsluiting van woningen.
4. Verdeelde mening of voorkanten dicht mogen. Dit verschilt in de zomer/winter situatie.
    a. ja (meerderheid)
    b. nee, open is aantrekkelijker
5. Ruime meerderheid staat een permanente luifel toe.
6. Ruime meerderheid zou eigen kleur/materiaal toestaan, maar wel met spelregels (o.m. kleurenpalet/materiaal/reclame/afmeting/mate van uniformiteit).

Zomerterras:

7. Meerderheid wil de zomerterrassen groter, mits deze met evenementen flexibel in te klappen zijn.
8. Meerderheid wil de terrasdiepte herkenbaar in het straatprofiel houden (mits gelijkvloers).
9. Ruime meerderheid wil looppaden tussen het winter- en zomerterras voor de toegankelijkheid en doorstroming.
10. Meerderheid wil de zijkanten afscheiden binnen vastgestelde spelregels.
11. Meerderheid wil de voorkanten niet afscheiden.
12. Meerderheid wil eigen kleur/materiaal toestaan, maar wel binnen vastgestelde spelregels (o.m. kleurenpalet/materiaal/reclame/afmeting/mate van uniformiteit).

Gevelterras:

13. Verdeelde meningen over de diepte van het terras, dit is afhankelijk van de straatbreedte en toegankelijkheid van nooddiensten.
14. Meerderheid wil dat de diepte herkenbaar is in het straatprofiel.
15. Verdeelde mening of de zijkanten afgescheiden mogen worden
    a. ja , mits netjes/open/transparant/mobiel
    b. nee
16. Meerderheid wil de voorkanten niet afscheiden.
17. Meerderheid zou luifel aan de gevel toestaan, onder voorwaarden.
18. Meerderheid zou eigen kleur/materiaal toestaan, maar wel met spelregels (o.m. kleurenpalet/materiaal/reclame/afmeting/mate van uniformiteit).

Eilandterras:

19. Verdeelde meningen over de vrije ruimte rondom een eilandterras. De norm blijkt op 3,6 meter te liggen.
20. Meerderheid vindt de afstand van de horecaonderneming tot het terras niet belangrijk.
21. Meerderheid vindt dat de zijkanten afgescheiden mogen worden mits open/transparant/laag/groen/mooi.
22. Verdeelde mening of de voorkanten (lange zijde) afgescheiden mogen worden
    a. ja , ligt aan de locatie/maatwerk; goed voorbeeld kruispunt De Graaf
    b. nee
23. Iedereen is het eens dat er parasols geplaatst mogen worden.
24. Ruime meerderheid zou eigen kleur/materiaal toestaan, maar wel met spelregels (o.m. kleurenpalet/materiaal/reclame/afmeting/mate van uniformiteit).

Algemeen:

25. Meerderheid wil geen losse borden die buiten de terraszone geplaatst zijn Uitstallingsbeleid vraagt om aandacht.
26. Meerderheid wil in de visie (lees toekomst) naar een CO2 neutraal terras.
27. Verdeelde mening over het reguleren van terrasverlichting
    a. wel reguleren, harmoniseren, samenhang, sfeervol
    b. niet reguleren
28. Verdeelde mening over gelijkvloerse terrassen aan de bestrating
    a. wel gelijkvloers
    b. niet noodzakelijk gelijkvloers (meerderheid), maar wel voor iedereen toegankelijk
29. Meerderheid wil niet dat terrasmeubilair in het zicht wordt opgeslagen. Hoogstens soms tijdelijk toestaan.
30. Randvoorwaarden opstellen voor openings-/sluitingstijden, geluid/muziek, reclame, blurring-terrassen.
31. Terrassen toestaan op pleinen en (tijdelijk) voor leegstaande panden. Mooie ‘Corona’ terrassen handhaven; bijvoorbeeld: Stadsgraven/lampenpaleis, kruispunt De Graaf, Klokkenplas, Wilminkplein, Oude Markt.
32. Type terras afhankelijk maken van de ondernemer.
33. Terraszones in elkaar laten overlopen, via bijvoorbeeld stegen.
34. Er zou een betere vaste organisatiestructuur moeten zijn tussen gemeente en ondernemers (met referentie naar begin jaren 2000).
35. Themastraten loslaten.